T006 A HÀM VI Q37 Phả Cầu Na

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

TAÏP A-HAØM QUYEÅN 37

KINH 1023. PHAÛ-CAÀU-NA1 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Toân giaû Phaû-caàu-na2 ñang ôû taïi giaûng ñöôøng Loäc töû maãu trong vöôøn phía Ñoâng, bò beänh nguy khoán. Toân giaû A-nan ñeán choã Phaät, ñaûnh leã döôùi chaân Phaät, roài ñöùng lui qua moät beân baïch Phaät: “Baïch Theá Toân, Toân giaû Phaû-caàu-na ôû giaûng ñöôøng Loäc töû maãu trong vöôøn phía Ñoâng bò beänh nguy khoán. Beänh cuûa Tyø-kheo nhö vaäy coù theå cheát. Laønh thay, Theá Toân! Xin Ngaøi vì thöông xoùt maø ñeán giaûng ñöôøng Loäc töû maãu, vöôøn phía Ñoâng, choã Toân giaû Phaû-caàu-na.” Baáy giôø, Theá Toân im laëng nhaän lôøi. Chieàu hoâm ñoù sau khi töø thieàn tònh daäy, Theá Toân ñeán giaûng ñöôøng Loäc töû maãu, vöôøn phía Ñoâng, vaøo phoøng Toân giaû Phaû-caàu-na, traûi toøa maø ngoài vaø vì Toân giaû Phaû-caàu-na thuyeát phaùp, daïy doã, soi saùng, laøm cho an vui, roài töø choã ngoài ñöùng daäy ra veà. Sau khi Theá Toân ñi roài, khoâng laâu Toân giaû Phaû-caàu-na maïng chung. Luùc maïng chung, caùc caên vui töôi, göông maët thanh tònh, saéc da töôi saùng. Toân giaû A-nan khi cuùng döôøng xaù-lôïi Toân giaû Phaû-caàu-na xong, veà choã Phaät ñaûnh leã döôùi chaân Phaät, ñöùng lui qua moät beân, baïch Phaät: “Baïch Theá Toân, sau khi Theá Toân ñeán thaêm, khoâng laâu Toân giaû Phaû-caàu-na maïng chung. Luùc Toân giaû naøy saép qua ñôøi, caùc caên vui töôi, saéc da thanh tònh, nhuaän aùnh saùng töôi. Baïch Theá Toân, khoâng bieát Toân giaû aáy seõ sanh veà ñaâu, thoï sanh theá naøo, ñôøi sau ra sao?” Phaät baûo A-nan: “Neáu coù Tyø-kheo naøo tröôùc khi chöa beänh, chöa ñoaïn naêm haï

1. Quoác Dòch, quyeån 31, “Tuïng vi. Taùm chuùng, 3. Töông öng Beänh, phaåm 2”, hai möôi kinh, Ñaïi Chaùnh, 1023-1038; – AÁn Thuaän, “Tuïng vii. Nhö Lai, 50. Töông öng Beänh” hai möôi kinh, Ñaïi Chaùnh, quyeån 47 (nöûa sau) 1265-1266; quyeån 37, 1023-1038. Paøli, A. 6. 65. Phagguna. 2. Phaû-caàu-na . Paøli: Phagguna.

phaàn keát. Khi beänh phaùt khôûi, thaân theå ñau ñôùn, taâm khoâng ñieàu hoøa, maïng soáng suy moøn, nhöng ñöôïc nghe Ñaïi Sö chæ daïy, nhaéc nhôû, noùi nhieàu phaùp. Khi ñöôïc nghe phaùp xong, ñoaïn naêm haï phaàn keát. A-nan, ñoù laø phöôùc lôïi ñöôïc töø söï chæ daïy, nhaéc nhôû cuûa Ñaïi Sö. “Laïi nöõa, A-nan, neáu coù Tyø-kheo naøo, tröôùc khi chöa beänh, chöa ñoaïn naêm haï phaàn keát. Sau ñoù beänh phaùt khôûi, thaân theå ñau ñôùn, maïng soáng suy moøn daàn, khoâng nhôø ñöôïc nghe Ñaïi Sö chæ daïy, nhaéc nhôû, noùi phaùp, nhöng gaëp ñöôïc caùc vò Ñaïi ñöùc ña vaên, tu phaïm haïnh, chæ daïy, nhaéc nhôû, thuyeát phaùp. Khi ñöôïc nghe phaùp xong, ñoaïn naêm haï phaàn keát. A-nan, ñoù goïi laø ñöôïc phöôùc lôïi töø söï chæ daïy, nhaéc nhôû, nghe phaùp. “Laïi nöõa, A-nan, neáu Tyø-kheo naøo tröôùc khi chöa beänh, chöa ñoaïn naêm haï phaàn keát,... cho ñeán maïng soáng suy moøn, khoâng ñöôïc nghe Ñaïi Sö chæ daïy, nhaéc nhôû, thuyeát phaùp; laïi khoâng nghe

caùc vò Ñaïi ñöùc ña vaên phaïm haïnh chæ daïy, nhaéc nhôû, thuyeát phaùp; nhöng tröôùc kia ñaõ laõnh thoï phaùp, moät mình ôû nôi vaéng laëng tö duy, quaùn saùt, ñoaïn ñöôïc naêm haï phaàn keát. A-nan, ñoù goïi laø ñöôïc phöôùc lôïi töø söï tö duy, quaùn saùt phaùp ñaõ nghe töø tröôùc. “Laïi nöõa, A-nan, neáu coù Tyø-kheo naøo, tröôùc khi chöa beänh ñaõ ñoaïn naêm haï phaàn keát, nhöng chöa ñöôïc aùi taän giaûi thoaùt voâ thöôïng3, taâm khoâng kheùo giaûi thoaùt khoûi caùc laäu. Sau ñoù tuy maéc beänh, thaân bò khoå ñau, maïng soáng suy moøn, nhöng nghe ñöôïc Phaät chæ daïy, nhaéc nhôû, thuyeát phaùp, ñöôïc aùi taän giaûi thoaùt voâ thöôïng, chaúng khôûi caùc laäu, lìa duïc giaûi thoaùt. A-nan, ñoù goïi laø ñöôïc phöôùc lôïi töø söï thuyeát phaùp cuûa Ñaïi Sö. “Laïi nöõa, A-nan, neáu coù Tyø-kheo naøo, tröôùc khi chöa beänh ñaõ ñoaïn naêm haï phaàn keát, nhöng chöa ñöôïc aùi taän giaûi thoaùt voâ thöôïng, chöa ly duïc, giaûi thoaùt khoûi caùc laäu. Sau ñoù bieát thaân khôûi beänh, chòu khoå ñau voâ cuøng. Tuy chaúng ñöôïc Ñaïi Sö chæ daïy, nhaéc nhôû, thuyeát phaùp, nhöng laïi ñöôïc caùc vò Ñaïi ñöùc ña vaên, phaïm haïnh khaùc chæ daïy, nhaéc nhôû, thuyeát phaùp, ñöôïc aùi taän giaûi thoaùt voâ thöôïng, chaúng khôûi caùc laäu, ly duïc, giaûi thoaùt. A-nan, ñoù goïi laø ñöôïc phöôùc lôùn töø söï chæ

3. Voâ thöôïng aùi taän giaûi thoaùt . Baûn Paøli: anuttare ca kho upadhisaíkhaye (cittaö vimuttaö), (taâm giaûi thoaùt) trong söï ñoaïn taän höõu dö y toái thöôïng.

daïy, nhaéc nhôû, thuyeát phaùp. “Laïi nöõa, A-nan, neáu coù Tyø-kheo naøo, tröôùc khi chöa bò beänh, ñaõ ñoaïn naêm haï phaàn keát, nhöng chöa ñöôïc aùi taän giaûi thoaùt voâ thöôïng, khoâng ly duïc, giaûi thoaùt khoûi caùc laäu. Sau ñoù thaân beänh khôûi, sanh khoå ñau voâ cuøng. Tuy khoâng ñöôïc Phaät chæ daïy, nhaéc nhôû, thuyeát phaùp, cuõng khoâng ñöôïc caùc vò Ñaïi ñöùc ña vaên khaùc chæ daïy, nhaéc nhôû, noùi phaùp, nhöng ôû choã vaéng laëng tö duy, caân nhaéc, quaùn saùt, ñöôïc aùi taän giaûi thoaùt voâ thöôïng, khoâng khôûi caùc laäu, ly duïc, giaûi thoaùt. A-nan, ñoù goïi laø ñöôïc phöôùc lôïi töø söï tö duy nhöõng gì ñaõ ñöôïc nghe töø giaùo phaùp4. “Duyeân gì caùc caên Tyø-kheo Phaû-caàu-na khoâng ñöôïc vui töôi, töôùng maïo thanh tònh, da deû nhuaän töôi, tröôùc khi Tyø-kheo Phaû-caàu-na chöa bò beänh, chöa ñoaïn naêm haï phaàn keát? Tyø-kheo naøy töï mình ñöôïc nghe töø söï chæ daïy, nhaéc nhôû, thuyeát phaùp cuûa Ñaïi Sö, ñoaïn naêm haï phaàn keát.” Roài Theá Toân xaùc nhaän Toân giaû Phaû-caàu-na ñaõ ñaéc quaû A-na-haøm.

Phaät noùi kinh naøy xong, Toân giaû A-nan nghe nhöõng lôøi Phaät daïy, hoan hyû, tuøy hyû, laøm leã roài lui. M KINH 1024. A-THAÁP-BA-THEÄ5 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Toân giaû A-thaáp-ba-theä6 ôû giaûng ñöôøng Loäc töû maãu, vöôøn phía Ñoâng, thaân bò beänh naëng, voâ cuøng ñau khoå. Toân giaû Phuù-laân-ni laø vò chaêm soùc, cung caáp. Noùi ñaày ñuû nhö kinh Baït-ca-leâ ôû tröôùc7. Ñoù laø, ba thoï... cho ñeán chuyeån taêng khoâng giaûm. Phaät baûo A-thaáp-ba-theä:

4.

Paøli: ayaö… chaæaho aønisaöso, ñaây laø lôïi ích thöù saùu.

5.

Paøli, S. 22. 88. Assaji.

6.

A-thaáp-ba-theä . Paøli: Assaji.

7.

Xem kinh 33 treân.

“OÂng chôù hoái haän8.” A-thaáp-ba-theä baïch Phaät: “Baïch Theá Toân, thaät söï con coù ñieàu hoái haän!” Phaät baûo A-thaáp-ba-theä: “OÂng coù phaù giôùi khoâng?” A-thaáp-ba-theä baïch Phaät: “Baïch Theá Toân, con khoâng phaù giôùi.” Phaät baûo A-thaáp-ba-theä: “OÂng khoâng phaù giôùi sao hoái haän?” A-thaáp-ba-theä baïch Phaät: “Baïch Theá Toân, tröôùc khi con chöa beänh, con tu taäp nhieàu, chöùng nhaäp tònh laïc cuûa thaân an chæ9. Tu taäp tam-muoäi nhieàu. Coøn hoâm nay, con laïi khoâng nhaäp tam-muoäi kia ñöôïc10. Con töï suy nghó khoâng leõ tam-muoäi naøy thoaùi thaát chaêng?” Phaät baûo A-thaáp-ba-theä: “Nay Ta hoûi oâng, tuøy yù ñaùp cho Ta. Naøy A-thaáp-ba-theä, oâng coù thaáy saéc töùc laø ngaõ, khaùc ngaõ, hoaëc ôû trong nhau chaêng?” A-thaáp-ba-theä baïch Phaät: “Baïch Theá Toân, khoâng.” Laïi hoûi: “OÂng coù thaáy thoï, töôûng, haønh, thöùc laø ngaõ, khaùc ngaõ, hoaëc ôû trong nhau chaêng?” A-thaáp-ba-theä baïch Phaät: “Baïch Theá Toân, khoâng.” Phaät baûo A-thaáp-ba-theä: “OÂng ñaõ khoâng thaáy saéc laø ngaõ, khaùc ngaõ, hoaëc ôû trong nhau; khoâng thaáy thoï, töôûng, haønh, thöùc laø ngaõ, khaùc ngaõ, hoaëc ôû trong nhau, vaäy vì sao laïi hoái haän?”

8. Haùn: bieán hoái . Paøli: kacci te assaji na kioci kukkccaö na koci vippaæisaøro ti, “Ngöôi khoâng coù ñieàu gì hoái haän, phaân vaân chaêng?” 9. Haùn: thaân töùc laïc chaùnh thoï . Paøli: passambhetvaø kaøyasaíkhaøre: laøm cho thaân haønh eâm dòu (an chæ). 10. Tham chieáu Paøli:... gelaøne passambhetvaø viharaømi sohaö samaødhiö nappaæilabhaøti, trong khi beänh, con coá gaéng, raát coá gaéng an chæ thaân haønh, do ñoù khoâng ñaït ñöôïc chaùnh ñònh (tammuoäi).

A-thaáp-ba-theä baïch Phaät: “Baïch Theá Toân, vì khoâng chaùnh tö duy.” Phaät baûo A-thaáp-ba-theä: “Neáu Sa-moân, Baø-la-moân naøo tam-muoäi kieân coá, tam-muoäi bình ñaúng, maø khoâng nhaäp ñöôïc tam-muoäi kia, thì khoâng neân khôûi nghó raèng mình thoaùi thaát ñoái vôùi tam-muoäi. Neáu Thaùnh ñeä töû laïi khoâng thaáy saéc laø ngaõ, khaùc ngaõ, hoaëc ôû trong nhau; khoâng thaáy thoï, töôûng, haønh, thöùc laø ngaõ, khaùc ngaõ, hoaëc ôû trong nhau. Maø chæ neân giaùc tri nhö vaäy, thì tham duïc hoaøn toaøn saïch heát khoâng coøn; saân nhueá, ngu si heát haún khoâng coøn. Khi taát caû laäu ñaõ taän tröø, taâm voâ laäu giaûi thoaùt, hieän taïi töï bieát taùc chöùng: ‘Ta, söï sanh ñaõ döùt, phaïm haïnh ñaõ laäp, nhöõng vieäc caàn laøm ñaõ xong, töï bieát khoâng coøn taùi sanh ñôøi sau nöõa.” Khi nghe Phaät thuyeát phaùp naøy, Toân giaû A-thaáp-ba-theä khoâng khôûi caùc laäu, taâm ñöôïc giaûi thoaùt, vui möøng, phaán khôûi; vì taâm ñöôïc vui möøng, phaán khôûi neân thaân

beänh lieàn döùt tröø. Phaät noùi kinh naøy laøm cho Toân giaû A-thaáp-ba-theä hoan hyû, tuøy hyû, roài töø choã ngoài ñöùng daäy, ra veà. Kinh Sai-ma-ca11. Nhö noùi veà nguõ thoï aám. M KINH 1025. TAÄT BEÄNH (1)12 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø coù Tyø-kheo tuoåi treû môùi hoïc, xuaát gia trong Phaùp luaät naøy chöa ñöôïc laâu, ít ngöôøi thaân quen, moät mình laøm löõ khaùch, khoâng coù ngöôøi cung caáp, ñang truù trong phoøng khaùch Taêng ngoaøi rìa moät tuï laïc, beänh ñau nguy khoán. Baáy giôø coù nhieàu Tyø-kheo ñeán choã Phaät, ñaûnh leã döôùi chaân, roài ngoài lui qua moät beân, baïch Phaät: “Baïch Theá Toân, coù moät Tyø-kheo tuoåi treû, môùi hoïc... cho ñeán beänh ñau nguy khoán ñang ôû trong phoøng khaùch Taêng ngoaøi rìa moät tuï

11. Sai-ma-ca tu-ña-la . AÁn Thuaän, kinh 13362, “50. Töông öng Beänh”. Coù teân kinh, nhöng khoâng coù noäi dung.

Cf. S.22.89.Khemaka.

12.

Paøli, S.35.74. Gilaøna.

laïc. Coù Tyø-kheo beänh soáng ít cheát nhieàu nhö vaäy. Laønh thay! Xin Theá Toân vì thöông xoùt maø ñeán truù xöù naøy!” Baáy giôø, Theá Toân im laëng nhaän lôøi. Buoåi chieàu, sau khi töø thieàn tònh daäy, Theá Toân ñeán truù xöù naøy. Tyø-kheo beänh naøy töø xa troâng thaáy Theá Toân, vòn giöôøng muoán daäy, Phaät baûo Tyø-kheo: “Haõy naèm nghæ, chôù daäy! Theá naøo Tyø-kheo, coù theå chòu ñöïng ñöôïc khoå ñau khoâng?” ... Chi tieát nhö kinh Sai-ma-ca tröôùc ñaõ noùi. “Ba thoï nhö vaäy... cho ñeán beänh khoå chæ taêng khoâng giaûm.” Phaät noùi Tyø-kheo beänh: “Baây giôø Ta hoûi oâng, cöù ñaùp theo yù cho Ta.” “OÂng khoâng hoái haän chaêng13?” Tyø-kheo beänh baïch Phaät: “Baïch Theá Toân, thaät söï, coù hoái haän.” Phaät baûo Tyø-kheo beänh: “OÂng khoâng phaïm giôùi chaêng?” Tyø-kheo beänh baïch Phaät: “Baïch Theá Toân, thaät söï, khoâng phaïm giôùi.” Phaät baûo Tyø-kheo beänh: “Neáu oâng khoâng phaïm giôùi, taïi sao oâng laïi hoái haän?” Tyø-kheo beänh baïch Phaät: “Con tuoåi treû xuaát gia chöa bao laâu, ñoái vôùi phaùp Thöôïng nhaân vaø tri kieán thaéng dieäu chöa coù sôû ñaéc; con töï nghó, luùc maïng chung bieát sanh nôi ñaâu? Cho neân sanh ra hoái haän.” Phaät baûo Tyø-kheo: “Nay Ta hoûi oâng, cöù ñaùp theo yù cho Ta. Theá naøo Tyø-kheo, vì coù nhaõn neân coù nhaõn thöùc phaûi khoâng?” Tyø-kheo beänh baïch: “Baïch Theá Toân, ñuùng vaäy.” Laïi hoûi: “Tyø-kheo, yù ngöôi theá naøo? Vì coù nhaõn thöùc neân coù nhaõn xuùc vaø do nhaõn xuùc laøm nhaân laøm duyeân neân sanh ra caûm thoï hoaëc khoå, hoaëc vui, hoaëc khoâng khoå khoâng vui beân trong phaûi khoâng?” Tyø-kheo baïch Phaät:

13. Xem cht. 8 kinh 1024 treân.

“Baïch Theá Toân, ñuùng vaäy.” Ñoái vôùi nhó, tyû, thieät, thaân, yù cuõng noùi nhö vaäy. “Theá naøo Tyø-kheo? Neáu khoâng coù nhaõn thì khoâng coù nhaõn thöùc phaûi khoâng?” Tyø-kheo baïch Phaät: “Baïch Theá Toân, ñuùng vaäy.” Laïi hoûi: “Tyø-kheo, neáu khoâng coù nhaõn thöùc thì khoâng coù nhaõn xuùc phaûi khoâng?

Neáu khoâng coù nhaõn xuùc thì khoâng coù nhaõn xuùc laøm nhaân laøm duyeân sanh ra caûm thoï hoaëc khoå, hoaëc vui, hoaëc khoâng khoå khoâng vui beân trong, phaûi khoâng?" Tyø-kheo baïch Phaät: "Baïch Theá Toân, ñuùng vaäy." Ñoái vôùi nhó, tyû, thieät, thaân, yù cuõng noùi nhö vaäy. "Cho neân, Tyø-kheo, phaûi kheùo tö duy phaùp nhö vaäy, thì luùc maïng chung môùi toát ñeïp ñöôïc vaø ñôøi sau cuõng toát ñeïp." Baáy giôø, Theá Toân vì Tyø-kheo beänh noùi phaùp, chæ daïy, soi saùng, laøm cho an vui, roài töø choã ngoài ñöùng daäy ra ñi. Sau khi Theá Toân ñi roài, khoâng laâu Tyø-kheo maïng chung. Khi saép maïng chung, caùc caên oâng vui töôi, töôùng maïo thanh tònh, saéc da töôi saùng. Luùc aáy, nhieàu Tyø-kheo ñi ñeán choã Phaät, ñaûnh leã döôùi chaân, roài ngoài lui qua moät beân, baïch Phaät: "Tyø-kheo treû tuoåi kia bò beänh nguy khoán, nay Toân giaû ñaõ maïng chung. Khi vò naøy saép qua ñôøi, caùc caên vui töôi, töôùng maïo thanh tònh, saéc da töôi saùng. Theá naøo Theá Toân, Tyø-kheo naøy seõ sanh veà nôi naøo? Thoï sanh ra sao? Ñôøi sau theá naøo?" Phaät baûo caùc Tyø-kheo: "Tyø-kheo kia ñaõ qua ñôøi kia thaät söï laø baûo vaät14. Nghe Ta noùi phaùp hieåu bieát roõ raøng, ñoái vôùi phaùp khoâng sôï haõi, ñaéc Baùt-nieát-baøn. Caùc oâng neân cuùng döôøng xaù-lôïi." Baáy giôø, Theá Toân thoï kyù cho Tyø-kheo naøy laø baäc nhaát15. Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh.

14. Ch n baûo vaät ô . 15. Thoï ñeä nhaát kyù ; ñaây chæ söï xaùc nhaän ñaõ chöùng quaû A-la-haùn.

M

KINH 1026. TAÄT BEÄNH (2)16 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Noùi nhö treân chæ coù söï sai bieät laø: "Haõy laéng nghe vaø suy nghó kyõ, Ta seõ vì caùc oâng maø noùi. Neáu Tyø-kheo naøo nghó nhö vaày: Ta ñoái vôùi thöùc thaân naøy vaø taát caû töôùng caûnh giôùi beân ngoaøi khoâng thaáy coù ngaõ, ngaõ sôû, ngaõ maïn troùi buoäc sai söû, cuøng taâm giaûi thoaùt, tueä giaûi thoaùt, thì hieän taïi töï bieát taùc chöùng, an truï ñaày ñuû. Ñoái vôùi thöùc thaân naøy vaø taát caû töôùng caûnh giôùi beân ngoaøi khoâng thaáy coù ngaõ, ngaõ sôû, ngaõ maïn troùi buoäc sai söû, cuøng vôùi taâm giaûi thoaùt, tueä giaûi thoaùt kia, thì hieän taïi töï bieát taùc chöùng, an truï ñaày ñuû. Tyø-kheo kia ñoái vôùi thöùc thaân cuûa mình vaø taát caû töôùng caûnh giôùi beân ngoaøi, khoâng thaáy coù ngaõ, ngaõ sôû, ngaõ maïn troùi buoäc sai söû, taâm giaûi thoaùt, tueä giaûi thoaùt, thì hieän taïi töï bieát taùc chöùng, an truï ñaày ñuû. Ñoái vôùi thöùc thaân cuûa mình vaø taát caû töôùng cuûa caûnh giôùi beân ngoaøi, khoâng thaáy coù ngaõ, ngaõ sôû, ngaõ maïn troùi buoäc, sai söû, cuøng taâm giaûi thoaùt, tueä giaûi thoaùt, thì hieän taïi töï bieát taùc chöùng, an truï ñaày ñuû. Neáu Tyø- kheo kia ñoái vôùi thöùc thaân naøy vaø taát caû töôùng cuûa caûnh giôùi beân ngoaøi khoâng thaáy coù ngaõ, ngaõ sôû, ngaõ maïn troùi buoäc, sai söû, cuøng taâm giaûi thoaùt, tueä giaûi thoaùt thì trong hieän taïi töï bieát taùc chöùng, an truï ñaày ñuû. Ñoái vôùi thöùc thaân cuûa mình vaø taát caû töôùng cuûa caûnh giôùi beân ngoaøi, khoâng thaáy coù ngaõ, ngaõ sôû, ngaõ maïn troùi buoäc sai söû, cuøng

taâm giaûi thoaùt, tueä giaûi thoaùt thì hieän taïi töï bieát taùc chöùng, an truï ñaày ñuû. Ñoù goïi laø Tyø-kheo ñoaïn aùi duïc, chuyeån caùc keát, döøng ngaõ maïn, hieän quaùn cöùu caùnh thoaùt khoå." Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh. M KINH 1027. TYØ-KHEO BEÄNH17 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi

16.

Paøli, S. 35. 75. Gilaøna (noäi dung khoâng hoaøn toaøn nhaát trí).

17. Khoâng thaáy

Paøli töông ñöông.

nöôùc Xaù-veä. Noùi nhö treân, chæ coù moät vaøi sai bieät laø:... cho ñeán Phaät noùi vôùi Tyø-kheo beänh: "OÂng khoâng töï phaïm giôùi phaûi khoâng?" Tyø-kheo baïch Phaät: "Baïch Theá Toân, con khoâng phaûi vì ñeå thoï trì tònh giôùi maø ôû choã Theá Toân tu phaïm haïnh." Phaät baûo Tyø-kheo: "OÂng vì nhöõng phaùp gì maø ôû choã Ta tu phaïm haïnh?" Tyø-kheo baïch Phaät: "Vì ly tham duïc neân ôû choã Theá Toân tu phaïm haïnh. Vì ly saân nhueá, ngu si neân ôû choã Theá Toân tu phaïm haïnh." Phaät baûo Tyø-kheo: "Ñuùng vaäy! Ñuùng vaäy! OÂng neân thaät söï vì ñeå ly tham duïc neân ôû choã Ta tu phaïm haïnh. Vì ly saân nhueá, ngu si neân ôû choã Ta tu phaïm haïnh. Naøy Tyø-kheo, vì tham duïc troùi buoäc neân khoâng ly ñöôïc duïc. Vì voâ minh troùi buoäc neân tueä khoâng thanh tònh. Cho neân Tyø-kheo, ôû nôi duïc maø ly duïc, taâm giaûi thoaùt. Do ly voâ minh neân tueä giaûi thoaùt. Neáu Tyø-kheo naøo, ôû nôi maø duïc ly duïc, töï thaân taùc chöùng taâm giaûi thoaùt. Do ly voâ minh neân tueä giaûi thoaùt. Ñoù goïi laø Tyø-kheo ñoaïn caùc aùi duïc, chuyeån keát phöôïc, döøng ngaõ maïn, hieän quaùn, cöùu caùnh bieân teá khoå. Cho neân Tyø-kheo ñoái vôùi phaùp naøy phaûi kheùo tö duy." Noùi ñaày ñuû nhö treân... cho ñeán thoï kyù baäc nhaát. Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh.

M KINH 1028. TAÄT BEÏÂNH (3)18 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø coù nhieàu Tyø-kheo cuøng tuï taäp ôû giaûng ñöôøng Giaø-leâ-leä19. Luùc ñoù coù nhieàu Tyø-kheo beänh. Buoåi chieàu sau khi Theá Toân töø thieàn tònh tænh giaác, ñeán giaûng

18.

Paøli, S. 36. 7. Gelaóóa.

19. Giaø-leâ-leä giaûng ñöôøng

. Paøli: Gilaønasaølaø, beänh xaù.

ñöôøng Giaø-leâ-leä, traûi toøa ngoài tröôùc ñaïi chuùng, roài baûo caùc Tyø-kheo: "Neân chaùnh nieäm, chaùnh trí ñeå ñôïi thôøi. Ñoù laø giaùo huaán cuûa Ta . Naøy caùc Tyø-kheo, theá naøo laø chaùnh nieäm? Laø Tyø-kheo soáng quaùn 20

nieäm thaân treân thaân, tinh caàn, chaùnh nieäm, chaùnh trí, ñieàu phuïc tham öu theá gian, soáng quaùn nieäm ngoaïi thaân treân thaân, soáng quaùn nieäm noäi ngoaïi thaân treân thaân; noäi thoï, ngoaïi thoï, noäi ngoaïi thoï; noäi taâm, ngoaïi taâm, noäi ngoaïi taâm; soáng quaùn nieäm noäi phaùp, ngoaïi phaùp, noäi ngoaïi phaùp, phöông tieän tinh caàn, chaùnh nieäm, chaùnh trí, ñieàu phuïc tham öu theá gian. Ñoù goïi laø Tyø-kheo öùc nieäm chaùnh. "Theá naøo laø chaùnh trí? Tyø-kheo hoaëc tôùi hoaëc lui, an truï chaùnh trí; nhìn troâng, quaùn saùt, co, duoãi, cuùi, ngöôùc, naém caàm y baùt, ñi, ñöùng, ngoài, naèm, nguû, thöùc... cho ñeán naêm möôi, saùu möôi ngöôøi noùi naêng hay im laëng ñeàu haønh vôùi chaùnh trí. Tyø-kheo, ñoù goïi laø chaùnh trí. Cuõng theá, Tyø-kheo naøo an truï vaøo chaùnh nieäm, chaùnh trí, coù theå khôûi caûm thoï laïc, coù nhaân duyeân chöù khoâng phaûi khoâng nhaân duyeân. "Theá naøo laø nhaân duyeân? Duyeân vaøo thaân khôûi suy nghó: 'Thaân naøy cuûa ta laø voâ thöôøng, höõu vi, taâm nhaân duyeân sanh. Caûm thoï laïc cuõng voâ thöôøng, höõu vi, taâm nhaân duyeân sanh'. Quaùn saùt thaân vaø caûm thoï laïc, quaùn saùt voâ thöôøng, quaùn saùt sanh dieät, quaùn saùt ly duïc, quaùn saùt dieät taän, quaùn saùt xaû. Vò aáy quaùn saùt thaân cuøng vôùi caûm thoï laïc laø voâ thöôøng... cho ñeán xaû. Neáu ôû nôi thaân vaø caûm thoï laïc maø keát söû tham duïc21 vónh vieãn khoâng coøn sai söû nöõa22. Cuõng vaäy, vôùi chaùnh nieäm, chaùnh trí, bieát caûm thoï khoå phaùt sanh, coù nhaân duyeân chöù khoâng phaûi khoâng nhaân duyeân. "Theá naøo laø nhaân duyeân? Cuõng vaäy, duyeân vaøo thaân khôûi tö duy: 'Thaân naøy cuûa ta laø voâ thöôøng, höõu vi, taâm nhaân duyeân sanh. Caûm thoï khoå cuõng voâ thöôøng, höõu vi, taâm nhaân duyeân sanh'. Quaùn saùt thaân vaø caûm thoï khoå, laø voâ thöôøng cho ñeán xaû. ÔÛ nôi thaân naøy vaø caûm thoï khoå maø keát söû saân nhueá vónh vieãn khoâng coøn sai söû nöõa. Cuõng vaäy, vôùi chaùnh nieäm, chaùnh trí, bieát caûm thoï khoâng khoå, khoâng vui phaùt sanh, coù nhaân duyeân chöù khoâng phaûi khoâng nhaân duyeân.

20. Haùn: tuøy thuaän chi giaùo , hay tuøy thuaän giaùo, töùc söï giaùo huaán hay giaùo giôùi. Paøli: anusaøsanì. 21. Tham duïc söû, töùc duïc tuøy mieân.

22. Nghóa laø, khoâng coøn tuøy mieân, töùc tuøy tuøng mieân phuïc: khoâng coøn naèm phuïc hay tieàm phuïc.

"Theá naøo laø nhaân duyeân? Laø duyeân vaøo thaân khôûi suy nghó: 'Thaân naøy cuûa ta laø voâ thöôøng, höõu vi, taâm nhaân duyeân sanh. Caûm thoï chaúng khoå chaúng laïc, cuõng voâ thöôøng, höõu vi, taâm nhaân duyeân sanh'. Quaùn saùt thaân vaø caûm thoï khoâng khoå, khoâng laïc kia, laø voâ thöôøng cho ñeán xaû. Neáu nhöõng gì ôû nôi thaân vaø caûm thoï khoâng khoå khoâng laïc maø keát söû voâ minh söû vónh vieãn khoâng coøn sai söû nöõa. Ña vaên Thaùnh ñeä töû quaùn saùt nhö vaäy, ñoái vôùi saéc yeåm ly, ñoái vôùi thoï, töôûng, haønh, thöùc yeåm ly. Ñaõ yeåm ly roài, ly duïc. Ly duïc roài, ñöôïc giaûi thoaùt, giaûi thoaùt tri kieán: 'Ta, söï sanh ñaõ döùt, phaïm haïnh ñaõ laäp, nhöõng vieäc caàn laøm ñaõ laøm xong, töï bieát khoâng coøn taùi sanh ñôøi sau nöõa.'" Baáy giôø, Theá Toân noùi keä: Khi ñang caûm giaùc laïc; Khoâng bieát caûm giaùc laïc. Vì keát söû tham duïc, Neân khoâng thaáy

xuaát ly. Khi ñang caûm giaùc khoå, Khoâng bieát caûm giaùc khoå. Vì keát söû saân nhueá, Neân khoâng thaáy xuaát ly. Caûm thoï khoâng laïc, khoå, Ñaúng Chaùnh Giaùc ñaõ noùi, Ngöôøi kia khoâng theå bieát, Neân khoâng qua bôø kia. Neáu Tyø-kheo tinh taán, Chaùnh trí khoâng xieâu ñoäng; Nôi taát caû thoï kia, Trí tueä ñeàu bieát heát. Thöôøng bieát caùc thoï roài, Hieän taïi heát caùc laäu; Maïng chung nöông trí tueä, Nieát-baøn, khoâng ñoïa laïc. Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh. M

KINH 1029. TAÄT BEÄNH (4)23

Toâi nghe nhö vaày:

Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Noùi nhö treân.

Baáy giôø, caùc Tyø-kheo tuï taäp nôi giaûng ñöôøng Giaø-leâ-leä24, ña soá ñeàu bò beänh. Noùi nhö treân, chæ coù moät vaøi sai bieät laø: cho ñeán "… Thaùnh ñeä töû neân quaùn saùt nhö vaày, ôû nôi saéc maø giaûi thoaùt, ôû nôi thoï, töôûng, haønh, thöùc giaûi thoaùt. Ta noùi nhöõng ngöôøi naøy giaûi thoaùt sanh, laõo, beänh, töû."

Baáy giôø Theá Toân lieàn noùi keä:

Baäc trí tueä ña vaên,
Ñeàu toû roõ caùc thoï.
Ñoái caûm thoï khoå, laïc,
Phaân bieät thaät roõ raøng.
Neân bieát söï chaéc thaät,
Phaøm phu coù leân xuoáng;
Nôi laïc khoâng nhieãm tröôùc,
Nôi khoå khoâng xieâu ñoäng.
Bieát thoï khoâng thoï sanh.
Y caûm thoï tham, nhueá.
Ñoaïn tröø nhöõng phaùp naøy,
Taâm kia kheùo giaûi thoaùt.
Buoäc nieäm vaøo dieäu caûnh,
Chaùnh höôùng ñôïi heát ñôøi.
Neáu Tyø-kheo tinh caàn,
Chaùnh trí chaúng xieâu ñoäng;
Ñoái vôùi moïi thoï naøy,
Keû trí thöôøng giaùc tri.
Thaáu roõ caùc thoï roài,
Hieän taïi heát caùc laäu,
Maïng chung nöông trí tueä,

23.

Paøli, S. 36. 8. Gelaóóa (2).

24.

Xem cht.19 kinh 1028.

Nieát-baøn khoâng ñoïa laïc. Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät daïy, hoan hyû laøm leã roài lui. M KINH 1030. CAÁP COÂ ÑOÄC (1)25 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø gia chuû Caáp Coâ Ñoäc bò beänh, thaân theå khoå ñau voâ cuøng. Theá Toân nghe tin naøy, saùng sôùm Ngaøi ñaép y, oâm baùt vaøo thaønh Xaù-veä khaát thöïc, theo thöù töï khaát thöïc ñeán nhaø gia chuû Caáp Coâ Ñoäc. Gia chuû töø xa troâng thaáy Theá Toân, vòn giöôøng muoán daäy, Theá Toân thaáy theá lieàn baûo: "Gia chuû, chôù daäy maø taêng beänh khoå." Theá Toân ngoài xuoáng roài baûo gia chuû: "Theá naøo gia chuû? Beänh coù theå chòu ñöôïc khoâng? Thaân beänh, ñau ñôùn taêng hay giaûm?" Gia chuû baïch Phaät: "Baïch Theá Toân, raát ñau ñôùn, khoù chòu noåi!... cho ñeán noùi ba thoï, chi tieát nhö kinh Sai-ma... cho ñeán "... caûm thoï khoå chæ taêng chöù khoâng giaûm." Phaät baûo gia chuû: "Neân hoïc nhö vaày: Ñoái vôùi Phaät coù tín thanh tònh baát hoaïi, ñoái vôùi Phaùp, Taêng, coù tín thanh tònh baát hoaïi vaø thaønh töïu Thaùnh giôùi." Gia chuû baïch Phaät: "Nhö Theá Toân ñaõ daïy veà boán baát hoaïi tònh. Con coù phaùp naøy, trong phaùp naøy coù con. Baïch Theá Toân, nay ñoái vôùi Phaät con coù loøng tin thanh tònh baát hoaïi, ñoái vôùi Phaùp, Taêng coù loøng tin thanh tònh baát hoaïi vaø thaønh töïu Thaùnh giôùi." Phaät baûo gia chuû: "Laønh thay! Laønh thay!" Roài lieàn thoï kyù cho gia chuû ñaéc quaû A-

25. Khoâng thaáy Paøli töông ñöông.

na-haøm. Gia chuû baïch Phaät: "Hoâm nay, con xin cung thænh Theá Toân thoï thöïc ôû ñaây." Baáy giôø, Theá Toân im laëng nhaän lôøi. Gia chuû lieàn daïy toâi tôù söûa soaïn caùc thöù ñoà aên thöùc uoáng tinh khieát, ngon laønh cuùng döôøng Theá Toân. Theá Toân thoï thöïc xong, vì gia chuû noùi ñuû caùc phaùp, chæ daïy, soi saùng, laøm cho an vui, roài töø khoûi choã ngoài ñöùng daäy ra veà. M KINH 1031. CAÁP COÂ ÑOÄC (2)26 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Toân giaû A-nan nghe gia chuû Caáp Coâ Ñoäc thaân bò beänh khoå, ñeán nhaø oâng thaêm. Töø xa gia chuû troâng thaáy A-nan, vòn giöôøng muoán daäy... cho ñeán noùi veà ba thoï, ñaày ñuû nhö kinh Sai-ma ôû tröôùc daïy... cho ñeán "...beänh khoå chæ taêng chöù khoâng giaûm." Baáy giôø, Toân giaû A-nan baûo gia chuû:

"Ñöøng sôï haõi! Chæ coù phaøm phu ngu si voâ hoïc vì khoâng tin Phaät, khoâng tin Phaùp, Taêng, khoâng ñaày ñuû Thaùnh giôùi, neân coù söï sôï haõi vaø sôï sau khi maïng chung cuøng caùi khoå ñôøi sau. Coøn oâng ñoái vôùi söï baát tín aáy ngaøy nay ñaõ ñoaïn, ñaõ bieán tri. Ñoái vôùi Phaät ñaày ñuû loøng tin thanh tònh. Ñoái vôùi Phaùp, Taêng ñaày ñuû loøng tin thanh tònh. Ñaõ thaønh töïu Thaùnh giôùi." Gia chuû thöa Toân giaû A-nan: "Ngaøy nay con coøn sôï haõi caùi gì? Laàn ñaàu tieân con môùi gaëp Theá Toân giöõa baõi tha ma trong röøng Laïnh, thaønh Vöông xaù, lieàn ñöôïc loøng tin thanh tònh baát hoaïi ñoái vôùi Phaät, ñöôïc loøng tin thanh tònh baát hoaïi ñoái vôùi Phaùp, Taêng vaø thaønh töïu Thaùnh giôùi. Töø ñoù ñeán nay, nhaø coù

tieàn cuûa ñeàu ñem cuùng döôøng cho ñeä töû Phaät laø Tyø-kheo, Tyø-kheo-ni, Öu-baø-taéc, Öu-baø-di.” Toân giaû A-nan noùi:

26. Paøli, S.55. 27. Anaøthapiòñika (2).

“Laønh thay, gia chuû! OÂng töï kyù thuyeát quaû Tu-ñaø-hoaøn.” Gia chuû baïch Toân giaû A-nan: “Xin môøi Toân giaû thoï thöïc taïi ñaây.” Toân giaû A-nan im laëng nhaän lôøi. Gia chuû lieàn cho söûa soaïn caùc thöù ñoà aên thöùc uoáng tinh khieát, ngon laønh, cuùng döôøng Toân giaû A-nan. Sau khi thoï thöïc xong, laïi vì gia chuû thuyeát phaùp, chæ daïy, soi saùng, laøm an vui, roài töø choã ngoài ñöùng daäy ra veà. M KINH 1032. CAÁP COÂ ÑOÄC (3)27 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Toân giaû Xaù-lôïi-phaát nghe tin gia chuû Caáp Coâ Ñoäc thaân bò beänh khoå. Nghe vaïây, hoûi Toân giaû A-nan:

“Thaày coù bieát chaêng? Gia chuû Caáp Coâ Ñoäc thaân ñang bò beänh khoå. Chuùng ta haõy cuøng ñeán thaêm.” Toân giaû A-nan im laëng nhaän lôøi. Khi aáy Toân giaû Xaù-lôïi-phaát cuøng Toân giaû A-nan ñeán nhaø gia chuû Caáp Coâ Ñoäc. Gia chuû töø xa troâng thaáy Toân giaû Xaù-lôïi-phaát, vòn giöôøng muoán daäy... cho ñeán noùi veà ba thoï, ñaày ñuû nhö kinh Sai-ma, “... beänh khoå cuûa thaân caøng taêng chöù khoâng giaûm.” Toân giaû Xaù-lôïi-phaát baûo gia chuû: “Neân hoïc nhö vaày: Khoâng chaáp tröôùc maét, khoâng coù thöùc tham duïc y treân nhaõn giôùi maø sanh. Khoâng chaáp tröôùc tai, muõi, löôõi, thaân, yù, khoâng coù thöùc tham duïc y treân yù giôùi maø sanh. Khoâng chaáp tröôùc saéc, khoâng coù thöùc tham duïc y treân saéc giôùi sanh. Khoâng chaáp tröôùc thanh, höông, vò, xuùc, phaùp, khoâng coù thöùc tham duïc y treân phaùp giôùi sanh. Khoâng chaáp tröôùc ñòa giôùi, khoâng coù thöùc tham duïc y treân ñòa giôùi sanh. Khoâng chaáp tröôùc thuûy, hoûa, phong, khoâng, thöùc giôùi, khoâng coù thöùc tham duïc y treân thöùc giôùi sanh. Khoâng chaáp tröôùc saéc uaån, khoâng coù thöùc tham duïc y treân saéc uaån sanh. Khoâng chaáp tröôùc thoï, töôûng,

27. Paøli, S. 55. 26. Anaøthapiòñika (1); Cf. M. 143. Anaøthapiòñikovaøda. Tham chieáu, Haùn, N0125 (51.8).

haønh, thöùc uaån,... khoâng coù thöùc tham duïc y treân thöùc aám sanh.” Luùc aáy gia chuû Caáp Coâ Ñoäc caûm ñoäng rôi nöôùc maét. Toân giaû A- nan noùi vôùi gia chuû: “Gia chuû khieáp sôï haï lieät chaêng28?” Gia chuû thöa vôùi Toân giaû A-nan: “Con khoâng khieáp sôï haï lieät. Con töï xeùt laïi töø khi phuïng söï Phaät cho ñeán nay, ñaõ hôn hai möôi naêm, maø con chöa laàn naøo nghe Toân giaû Xaù-lôïi-phaát noùi phaùp saâu xa, vi dieäu nhö nhöõng gì vöøa ñöôïc nghe hoâm nay.” Toân giaû Xaù-lôïi-phaát baûo gia chuû: “Töø laâu toâi cuõng chöa töøng vì caùc gia chuû noùi phaùp nhö vaäy.” Gia chuû thöa Toân giaû Xaù-lôïi-phaát: “Coù baïch y taïi gia naøo coù tín thuø thaéng, nieäm thuø thaéng, laïc thuø thaéng, nhöng vì khoâng nghe phaùp saâu xa neân sanh ra thoaùi thaát. Laønh thay, Toân giaû Xaù-lôïi-phaát! Xin Toân giaû thöông xoùt vì haøng baïch y taïi gia maø noùi phaùp thaâm dieäu. Toân giaû

Xaù-lôïi-phaát, hoâm nay xin Toân giaû thoï thöïc taïi ñaây.” Toân giaû Xaù-lôïi-phaát im laëng nhaän lôøi. Gia chuû lieàn cho söûa soaïn ñoà aên thöùc uoáng tinh khieát ngon laønh cung kính cuùng döôøng. Thoï thöïc xong, ngaøi laïi vì gia chuû thuyeát phaùp, chæ daïy, soi saùng, laøm cho an vui, roài töø choã ngoài ñöùng daäy ra veà. M KINH 1033. ÑAÏT-MA-ÑEÀ-LY29 Ñaït-ma-ñeà-ly, kinh thöù nhaát cuõng noùi ñaày ñuû nhö kinh ñaàu Ñöùc Theá Toân noùi phaùp cho gia chuû Caáp Coâ Ñoäc. Kinh thöù hai cuõng noùi nhö vaäy, chæ coù moät vaøi sai khaùc laø: “Neáu laïi coù gia chuû naøo y vaøo boán baát hoaïi tònh, roài coøn höôùng leân tu taäp saùu nieäm, töø nieäm Nhö Lai söï... cho ñeán nieäm Thieân.” Gia chuû baïch Phaät:

28.

Haùn: khieáp lieät . Paøli: olìyasi… saösìdasi…? “OÂng ñang baùm chaët (söï soáng) chaêng? Ñang chìm xuoáng (söï cheát) chaêng?

29.

Baûn Haùn, AÁn Thuaän phaân thaønh hai kinh: 13371, 13372. Paøli, S.55.53. Dhammadinna.

“Baïch Theá Toân, y vaøo boán baát hoaïi tònh, roài coøn höôùng leân tu taäp saùu tuøy nieäm, ngaøy nay con ñeàu thaønh töïu. Con thöôøng tu taäp nieäm Nhö Lai söï... cho ñeán nieäm Thieân.” Phaät baûo gia chuû:

“Laønh thay! Laønh thay! Hoâm nay oâng töï kyù thuyeát quaû A-na-haøm.”

Gia chuû baïch Phaät: “Xin Theá Toân nhaän lôøi thænh thoï thöïc cuûa con.” Baáy giôø Theá Toân im laëng nhaän lôøi. Gia chuû bieát Phaät ñaõ nhaän lôøi, lieàn cho söûa soaïn ñoà aên thöùc uoáng tinh khieát ngon laønh, cung kính cuùng döôøng. Theá Toân thoï thöïc xong laïi vì gia chuû noùi phaùp, chæ daïy, soi saùng, laøm cho an vui, roài Ngaøi töø choã ngoài ñöùng daäy ra veà. M KINH 1034. TRÖÔØNG THOÏ30 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Truùc, khu Ca-lan-ñaø taïi thaønh Vöông xaù. Baáy giôø coù ñoàng töû Tröôøng Thoï31 laø chaùu gia chuû Thoï Ñeà thaân maéc beänh naëng. Baáy giôø Theá Toân nghe ñoàng töû Tröôøng Thoï thaân maéc beänh naëng, saùng sôùm ñaép y oâm baùt vaøo thaønh Vöông xaù khaát thöïc, theo thöù töï ñi ñeán nhaø ñoàng töû Tröôøng Thoï. Ñoàng töû Tröôøng Thoï töø xa thaáy Theá Toân, vòn giöôøng muoán daäy... cho ñeán noùi veà ba thoï nhö kinh Sai-ma ñaõ noùi ñaày ñuû;... cho ñeán “… beänh khoå chæ taêng khoâng giaûm.” “Cho neân, ñoàng töû, neân hoïc nhö vaày: Haõy coù tín thanh tònh baát hoaïi ñoái vôùi Phaät. Haõy coù tín thanh tònh baát hoaïi ñoái vôùi Phaùp, Taêng vaø thaønh töïu Thaùnh giôùi. Neân hoïc nhö vaäy.” Ñoàng töû baïch Phaät: “Baïch Theá Toân, nhö Theá Toân ñaõ noùi veà boán baát hoaïi tònh. Hieän taïi con ñeàu coù. Con luùc naøo cuõng coù tín thanh tònh baát hoaïi ñoái vôùi Phaät; coù tín thanh tònh baát hoaïi ñoái vôùi Phaùp, Taêng vaø thaønh töïu Thaùnh

30.

Paøli, S. 55. 3. Dìghaøvu.

31.

Tröôøng Thoï ñoàng töû . Paøli: Dìghaøvu upasako, Öu-baø-taéc Tröôøng Thoï.

giôùi.” Phaät baûo ñoàng töû: “OÂng neân y vaøo boán baát hoaïi tònh, ñeå höôùng leân tu taäp saùu minh phaàn töôûng32. Nhöõng gì laø saùu? Quaùn töôûng taát caû haønh laø voâ thöôøng, quaùn töôûng voâ thöôøng laø khoå, quaùn töôûng khoå laø voâ ngaõ, quaùn töôûng veà thöïc, quaùn töôûng taát caû theá gian khoâng gì ñaùng vui, quaùn töôûng veà söï cheát.” Ñoàng töû baïch Phaät: “Nhö Theá Toân noùi y vaøo boán baát hoaïi tònh ñeå tu taäp saùu minh phaàn töôûng. Hieän taïi con ñeàu coù. Nhöng con töï nghó, sau khi cheát, con khoâng bieát oâng noäi cuûa con laø gia chuû Thoï Ñeà33 seõ theá naøo?” Baáy giôø gia chuû Thoï Ñeà noùi vôùi ñoàng töû Tröôøng Thoï: “Ñoái vôùi oâng, chaùu ñöøng nghó ñeán. Hieän giôø chaùu neân nghe Theá Toân noùi phaùp, suy nghó vaø nhôù laáy, môùi coù theå ñöôïc phöôùc lôïi, an vui, nhieâu ích laâu daøi.” Ñoàng töû Tröôøng Thoï noùi: “Ñoái vôùi taát caû haønh con seõ quaùn töôûng chuùng laø voâ thöôøng, quaùn töôûng voâ thöôøng laø khoå, quaùn töôûng khoå laø voâ ngaõ, quaùn töôûng veà thöïc, quaùn töôûng theá gian khoâng gì ñaùng vui, quaùn töôûng veà töû, luùc naøo chuùng cuõng hieän höõu tröôùc maët.” Phaät baûo ñoàng töû: “Hoâm nay con ñaõ töï kyù thuyeát quaû Tö-ñaø-haøm.” Ñoàng töû Tröôøng Thoï baïch Phaät: “Baïch Theá Toân, xin thænh Ngaøi thoï thöïc taïi nhaø con.” Baáy giôø, Theá Toân im laëng nhaän lôøi. Tröôøng Thoï ñoàng töû lieàn cho söûa soaïn ñoà aên thöùc uoáng tinh khieát, ngon laønh, cung kính cuùng döôøng. Theá Toân thoï thöïc xong, vì ñoàng töû thuyeát phaùp, chæ daïy, soi saùng, laøm cho an vui, roài töø choã ngoài ñöùng daäy ra veà. M

32.

Paøli: cha vijjaø bhaøgiyaødhammaø, saùu phaùp thuaän minh phaàn, daãn ñeán minh trí.

33.

Thoï Ñeà . Paøli: Jotika, cha cuûa Dìghaøvu. Baûn Haùn noùi laø oâng noäi.

KINH 1035. BAØ-TAÅU34 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Loäc daõ, taïi truù xöù Tieân nhaân, nöôùc Ba-la-naïi. Baáy giôø gia chuû Baø-taåu35 thaân bò beänh khoå. Noùi ñaày ñuû nhö kinh Gia chuû Ñaït-ma-ñeà-na36 ôû tröôùc... ñöôïc thoï kyù ñaéc quaû A-na- haøm... cho ñeán töø choã ngoài ñöùng daäy ra veà. M

KINH 1036. SA-LA37 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Caâu-ni-luaät, taïi nöôùc Ca-tyø-la- veä. Baáy giôø coù Sa-la hoï Thích38 bò beänh lieät naëng. Theá Toân hay tin Sa-la hoï Thích beänh lieät naëng, saùng sôùm ñaép y, mang baùt vaøo thaønh Ca-tyø-la-veä khaát thöïc, theo thöù töï ñeán nhaø Sa-la hoï Thích. Töø xa Sa-la hoï Thích troâng thaáy Theá Toân, vòn giöôøng muoán daäy... cho ñeán noùi veà ba thoï nhö ñaõ noùi ñaày ñuû trong kinh Sai-ma-ca... cho ñeán “...beänh khoå chæ taêng chöù khoâng giaûm.” “Cho neân, Sa-la hoï Thích, neân hoïc nhö vaày: Haõy coù tín thanh tònh baát hoaïi ñoái vôùi Phaät. Haõy coù tín thanh tònh baát hoaïi ñoái vôùi Phaùp, Taêng vaø thaønh töïu Thaùnh giôùi.” Sa-la hoï Thích baïch Phaät: “Nhö Theá Toân noùi: Haõy coù tín thanh tònh baát hoaïi ñoái vôùi Phaät. Haõy coù tín thanh tònh baát hoaïi ñoái vôùi Phaùp, Taêng vaø thaønh töïu Thaùnh giôùi. Con ñeàu

coù ñuû. Con luùc naøo cuõng coù tín thanh tònh baát hoaïi ñoái vôùi Phaät; tín thanh tònh baát hoaïi ñoái vôùi Phaùp, Taêng vaø thaønh töïu Thaùnh giôùi.” Phaät baûo Sa-la hoï Thích: “Cho neân oâng phaûi y vaøo tín thanh tònh baát hoaïi ñoái vôùi Phaät, tín

34.

Khoâng thaáy Paøli töông ñöông.

35.

Baø-taåu tröôûng giaû .

36.

Ñaït-ma-ñeà-na . Töùc Ñaït-ma-ñeà-ly, xem kinh 1033 treân.

37.

Paøli, S. 55. 39. Kaøôigodha.

38.

Sa-la hoï Thích . Paøli: Kaôìgodhaø Saøkyaøni, Thích nöõ Kaôìgodhaø.

thanh tònh baát hoaïi ñoái vôùi Phaùp, Taêng vaø thaønh töïu Thaùnh giôùi, ñeå höôùng leân tu taäp naêm hyû xöù39. Nhöõng gì laø naêm? Ñoù laø nieäm Nhö Lai söï... cho ñeán töï nhöõng phaùp boá thí.” Sa-la hoï Thích baïch Phaät: “Nhö Theá Toân ñaõ noùi y vaøo boán baát hoaïi tònh, ñeå tu naêm hyû xöù, con cuõng ñaõ coù. Con luùc naøo cuõng nieäm Nhö Lai söï... cho ñeán töï nhöõng phaùp boá thí.” Phaät daïy: “Laønh thay! Laønh thay! Nay töï oâng kyù thuyeát quaû Tö-ñaø-haøm.” Sa-la baïch Phaät: “Xin Theá Toân hoâm nay, thoï thöïc taïi nhaø con.” Baáy giôø, Theá Toân im laëng nhaän lôøi. Gia chuû Sa-la lieàn cho söûa soaïn ñoà aên thöùc uoáng tinh khieát, ngon laønh, cung kính cuùng döôøng. Theá Toân thoï thöïc xong, laïi vì gia chuû thuyeát phaùp, chæ daïy, soi saùng, laøm cho an vui, roài töø choã ngoài ñöùng daäy ra veà. M KINH 1037. DA-THAÂU40 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät truù trong moät tinh xaù Khuùc coác, thoân Naleâ . Baáy giôø, gia chuû Da-thaâu42 bò beänh traàm troïng, nhö vaäy... cho 41

ñeán kyù thuyeát ñaéc quaû A-na-haøm. Nhö ñaõ noùi ñaày ñuû trong kinh Ñaït-ma-ñeà-na43.

M

KINH 1038. MA-NA-ÑEÀ-NA44

Toâi nghe nhö vaày:

Moät thôøi Ñöùc Phaät truù beân ao Kieät-giaø, taïi nöôùc Chieâm-baø. Baáy

39.

Naêm hyû xöù .

40.

Khoâng thaáy Paøli töông ñöông.

41.

Na-leâ, hay Na-leâ-ca, xem caùc kinh 301, 854, 926, 959.

42.

Da-thaâu .

43.

Xem kinh 1035 treân.

44.

Paøli, S. 47. 30. Maønadinna.

giôø coù gia chuû Ma-na-ñeà-na45 bò beänh môùi bôùt46. Baáy giôø gia chuû noùi vôùi moät ngöôøi nam: “Naøy thieän nam töû, oâng haõy ñeán choã Toân giaû A-na-luaät, thay toâi ñaûnh leã döôùi chaân, hoûi thaêm cuoäc soáng coù thoaûi maùi, an laïc khoâng? Ngaøy mai, xin cuøng boán vò nhaän lôøi thænh cuûa toâi. Neáu nhaän lôøi, oâng neân vì toâi baïch raèng toâi laø ngöôøi theá tuïc, baän nhieàu coâng vieäc vöông gia, khoâng theå ñích thaân ñeán röôùc ñöôïc; xin Toân giaû thöông xoùt, ñeán giôø cuøng boán vò ñeán phoù hoäi theo lôøi môøi cuûa toâi.” Luùc aáy ngöôøi nam kia vaâng lôøi gia chuû, ñi ñeán choã Toân giaû A-na- luaät, ñaûnh leã döôùi chaân, thöa Toân giaû raèng: “Gia chuû Ma-na-ñeà-na xin kính leã vaø hoûi thaêm cuoäc soáng cuûa Toân giaû ít beänh, ít naõo, thoaûi maùi, an laïc khoâng? Vaø tröa ngaøy mai, xin môøi Toân giaû cuøng boán vò, thöông xoùt maø nhaän lôøi thænh caàu cuûa gia chuû.” Luùc aáy, Toân giaû A-na-luaät im laëng nhaän lôøi môøi. Baáy giôø ngöôøi kia laïi vì gia chuû Ma-na-ñeà-na thöa Toân giaû A-na-luaät: “Gia chuû laø ngöôøi theá tuïc baän nhieàu coâng vieäc vöông gia khoâng theå ñích thaân ñeán röôùc ñöôïc, xin Toân giaû thöông xoùt, cuøng boán vò nhaän lôøi môøi tröa ngaøy mai cuûa gia chuû.” Toân giaû A-na-luaät noùi: “OÂng cöù an taâm, toâi töï bieát thôøi. Ngaøy mai seõ cuøng boán vò ñeán nhaø gia chuû.” Khi aáy, ngöôøi naøy theo lôøi daïy cuûa Toân giaû A-na-luaät veà thöa laïi gia chuû: “Thöa A-leâ47, neân bieát, toâi ñaõ ñeán Toân giaû A-na-luaät, trình ñaày ñuû theo toân yù vaø Toân giaû A-na-luaät noùi raèng gia chuû cöù an taâm, ngaøi töï bieát thôøi.” Toái hoâm ñoù, gia chuû Ma-na-ñeà-na söûa soaïn ñoà aên thöùc uoáng tinh khieát, ngon laønh. Saùng sôùm, laïi sai ngöôøi kia ñeán choã Toân giaû A-na-luaät thöa ñaõ ñeán giôø. Ngöôøi kia lieàn vaâng lôøi ñi ñeán choã Toân giaû A-na-luaät, cuùi ñaàu ñaûnh leã döôùi chaân, baïch raèng: “Ñoà cuùng döôøng ñaõ söûa soaïn xong, xin ngaøi bieát thôøi.”

45.

Ma-na-ñeà-na . Paøli: Maønadinno gahapati.

46.

Baûn Paøli: beänh naëng.

47.

A-leâ ªü ±ù . Paøli: ayyo (= ariya), xöng hoâ cuûa tôù ñoái vôùi chuû.

Baáy giôø, Toân giaû A-na-luaät ñaép y oâm baùt cuøng vôùi boán vò ñi ñeán nhaø gia chuû. Trong luùc aáy, caùc theå nöõ ñang ñöùng vaây quanh gia chuû Ma-na-ñeà-na, ñöùng trong cöûa beân traùi, troâng thaáy Toân giaû A-na-luaät cuùi ngöôøi oâm chaân kính leã, ñöa tôùi choã ngoài; moãi ngöôøi töï cuùi ñaàu hoûi thaêm, roài ngoài lui qua moät beân. Toâ giaû A-na-luaät hoûi thaêm gia chuû: “Cuoäc soáng coù kham nhaãn, an vui khoâng?” Gia chuû ñaùp: “Vaâng, thöa Toân giaû, soáng kham nhaãn an

vui. Tröôùc ñaây, con bò beänh naëng nhöng hoâm nay ñaõ bôùt roài.” Toân giaû A-na-luaät hoûi gia chuû: “Gia chuû soáng, truï taâm theá naøo ñeå coù theå khieán cho beänh taät khoå naõo bôùt daàn?” Gia chuû baïch: “Thöa Toân giaû A-na-luaät, con truï vaøo boán Nieäm xöù, chuyeân tu buoäc nieäm, neân caùc thöù beänh taät khoå ñau nôi thaân ñeàu ñöôïc ñình chæ. Nhöõng gì laø boán? Soáng quaùn nieäm noäi thaân treân thaân, noã löïc tinh caàn, chaùnh nieäm, chaùnh trí, ñieàu phuïc tham öu theá gian; ngoaïi thaân, noäi ngoaïi thaân; noäi thoï, ngoaïi thoï, noäi ngoaïi thoï; noïâi taâm, ngoaïi taâm, noäi ngoaïi taâm, soáng quaùn nieäm noäi phaùp; ngoaïi phaùp, noäi ngoaïi phaùp treân phaùp, noã löïc tinh caàn, chaùnh nieäm, chaùnh trí, ñieàu phuïc tham öu theá gian. Nhö vaäy, Toân giaû A-na-luaät, con nhôø buoäc taâm truï vaøo boán Nieäm xöù neân moïi thöù beänh taät khoå ñau nôi thaân ñeàu ñöôïc ñình chæ. Thöa Toân giaû A-na-luaät, nhôø truï taâm ñöôïc neân moïi thöù taát beänh khoå ñau ñeàu ñöôïc ñình chæ.” Toân giaû A-na-luaät baûo gia chuû: “Hoâm nay, gia chuû töï kyù thuyeát quaû A-na-haøm.” Luùc naøy, gia chuû Ma-na-ñeà-na mang caùc thöù ñoà aên thöùc uoáng thanh khieát, ngon laønh, töï tay cuùng döôøng ñaày ñuû. Sau khi thoï thöïc vaø suùc röûa mieäng xong, gia chuû Ma-na-ñeà-na laïi ngoài nôi gheá thaáp nghe phaùp. Toân giaû A-na-luaät noùi phaùp, chæ daïy, soi saùng, laøm cho an vui, roài töø choã ngoài ñöùng daäy ra veà. M

KINH 1039. THUAÀN-ÑAØ48 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong tinh xaù Kim sö, taïi thaønh Vöông xaù49. Baáy giôø, coù gia chuû Thuaàn-ñaø50 ñeán choã Phaät, ñaûnh leã döôùi chaân Phaät, roài ngoài lui qua moät beân. Luùc naøy, Theá Toân hoûi gia chuû Thuaàn-ñaø: “Hieän taïi, oâng öa thích tònh haïnh51 cuûa nhöõng Sa-moân, Baø-la- moân naøo?” Thuaàn-ñaø baïch Phaät: “Coù Sa-moân, Baø-la-moân thôø phuïng nöôùc, thôø Tyø-thaáp-ba Thieân52, caàm tröôïng, bình nöôùc, thöôøng röûa saïch tay mình53. Vò Chaùnh só nhö vaäy thöôøng kheùo noùi phaùp raèng: ‘Naøy thieän nam, vaøo ngaøy möôøi laêm moãi thaùng duøng maït vuïn hoà-ma vaø am-ma-la ñeå goäi toùc, tu haønh trai phaùp, maëc ñoà môùi saïch, ñeo traøng hoa54 daøi, luïa traéng, naèm leân treân ñaát treùt phaân boø. Naøy thieän nam, saùng mai daäy sôùm laáy tay sôø ñaát vaø noùi nhö vaày: ‘Ñaát naøy trong saïch. Ta cuõng saïch nhö vaäy’. Tay caàm cuïc phaân traâu cuøng naém moät naém coû töôi, mieäng noùi: ‘Caùi naøy trong saïch. Ta cuõng trong saïch nhö vaäy.’ Neáu ai nhö vaäy thì ñöôïc thaáy laø trong saïch. Neáu ai khoâng nhö vaäy, hoaøn toaøn khoâng trong saïch’. Baïch Theá Toân, Sa-moân, Baø-la-moân naøo, neáu trong saïch nhö vaäy thì ñaùng cho con kính ngöôõng.”

48. Quoác Dòch, “Tuïng vi. Taùm chuùng; 4. Töông öng ÖÙng baùo”. AÁn Thuaän, “Tuïng vii. Nhö Lai sôû thuyeát; 51. Töông öng Nghieäp baùo”; goàm ba möôi laêm kinh: 13378- 13404; Ñaïi Chaùnh 1039-1061. Paøli, A. 10. 176. Cunda. 49. Baûn Paøli: paøvaøyaö viharati cundassa kammaøraputassa ambavane, truù taïi Paøvaø trong röøng xoaøi cuûa Cunda, con trai ngöôøi thôï reøn (hay thôï vaøng?). 50. Thuaàn-ñaø tröôûng giaû . Paøli: xem chuù thích 48 treân. 51. Tònh haïnh . Paøli: soceyya, söï thanh khieát, thanh tònh. 52. Tyø-thaáp-baø thieân Ïi Àã ±C ¤Ñ , phieân aâm Skt. Vizva cuûa Rig-veda, veà sau, ñöôïc chæ cho thaàn Viznu. Chi tieát naøy

khoâng coù trong baûn Paøli. 53. Paøli: braøhmaòaø pacchaøbhuømakaø kamaòñalukaø sevaølamaølikaø aggiparicaørikaø udakorohakaø soceyyaøni paóóapenti, nhöõng ngöôøi Baø-la-moân ôû phöông Taây, mang theo bình nöôùc, ñeo voøng hoa hueä, thôø löûa, thöôøng xuyeân taém goäi, cöû haønh caùc leã thanh taåy. 54. Baûn Nguyeân Minh: man . Baûn Cao-ly: phaùt . Baûn Toáng tu .

Phaät baûo Thuaàn-ñaø: “Coù phaùp ñen vaø baùo öùng ñen, baát tònh, quaû baát tònh, gaùnh naëng chuùc xuoáng. Neáu ai ñaõ thaønh töïu nhöõng phaùp aùc naøy, duø cho saùng mai daäy sôùm laáy tay sôø ñaát vaø noùi raèng ‘thanh tònh’ thì vaãn baát tònh, cho duø khoâng chaïm cuõng khoâng thanh tònh. Ngöôøi naøy caàm cuïc phaân boø vaø naém coû töôi noùi raèng ‘thanh tònh’ thì vaãn baát tònh, cho duø khoâng chaïm cuõng khoâng thanh tònh. “Naøy Thuaàn-ñaø, theá naøo laø phaùp ñen, baùo öùng ñen, baát tònh, quaû baát tònh, gaùnh naëng chuùc xuoáng... cho ñeán chaïm hay khoâng chaïm, taát caû ñeàu baát tònh? “Naøy Thuaàn-ñaø, ñoái vôùi taát caû chuùng sanh cho ñeán coân truøng cuõng khoâng traùnh xa söï saùt haïi, tay thöôøng tanh maùu, taâm thöôøng suy nghó ñeán ñaùnh ñaäp, saùt haïi, khoâng hoå, khoâng theïn, tham lam, keo kieät. Ñoù laø nghieäp aùc saùt sanh. “Ñoái vôùi taøi vaät, laøng xoùm, ñaát troáng cuûa ngöôøi, cuõng khoâng xa lìa troäm caép. “Ñoái vôùi nhöõng ngöôøi ñöôïc baûo hoä cuûa cha meï, anh em, chò em, phu chuû, thaân toäc cho ñeán ngöôøi trao voøng hoa, maø duøng söùc cöôõng böùc, laøm moïi vieäc taø daâm, khoâng lìa boû taø daâm. “Noùi doái khoâng chaân thaät: Hoaëc ôû choán vua quan, caùc nhaø noùi chaân thaät, nôi coù nhieàu ngöôøi tuï taäp caàn lôøi noùi thích ñaùng, nhöng laïi noùi lôøi khoâng thaät; khoâng thaáy noùi thaáy, thaáy noùi khoâng thaáy, khoâng nghe noùi nghe, nghe noùi khoâng nghe; bieát noùi khoâng bieát, khoâng bieát noùi bieát. Vì chính mình, vì ngöôøi khaùc, hoaëc vì taøi lôïi, bieát maø noùi doái khoâng chòu lìa boû. “Hoaëc noùi hai löôõi chia lìa, ñem chuyeän choã naøy ñeán noùi choã kia, ñem chuyeän choã kia ñeán noùi choã naøy, phaù hoaïi laãn nhau, laøm cho tan raõ söï hoøa hôïp, khieán keû ly giaùn vui möøng. “Hoaëc khoâng lìa boû lôøi noùi thoâ aùc, maéng nhieác. Coù nhöõng lôøi noùi dòu daøng, eâm tai, laøm vui loøng, roõ raøng deã hieåu, lôøi noùi ñöôïc öa nghe, ñöôïc nhieàu ngöôøi yeâu meán, hôïp yù, tuøy thuaän tam-muoäi. Xaû boû nhöõng lôøi nhö vaäy maø noùi lôøi gaét gao, coäc caèn, bò nhieàu ngöôøi gheùt, khoâng öa, khoâng hôïp yù, khoâng tuøy thuaän tam-muoäi55. Noùi nhöõng lôøi nhö vaäy,

55. Paøli: asamaødhi-saövattanikaø, (lôøi noùi) khieán maát ñònh.

khoâng lìa boû lôøi noùi thoâ. Ñoù goïi laø aùc khaåu. “Hoaëc lôøi noùi baïi hoaïi theâu deät56, noùi khoâng ñuùng luùc, noùi khoâng thöïc teá, lôøi noùi voâ nghóa, lôøi noùi phi phaùp, lôøi noùi thieáu suy nghó. Noùi nhöõng lôøi baïi hoaïi nhö vaäy. “Khoâng lìa boû tham lam; ñoái vôùi taøi vaät ngöôøi khaùc khôûi tham duïc, noùi raèng ‘Neáu ta coù vaät naøy thì raát toát’. “Khoâng xaû boû saân nhueá teä aùc; trong taâm suy nghó, chuùng sanh kia ñaùng bò troùi, ñaùng bò roi voït, gaäy goäc, ñaùng gieát, muoán cho noù khoù soáng. “Khoâng boû taø kieán; ñieân ñaûo thaáy nhö vaày: ‘Khoâng coù boá thí, khoâng coù quaû baùo, khoâng coù phöôùc, khoâng coù ñieàu

thieän ñieàu aùc, khoâng coù nghieäp thieän aùc vaø quaû baùo, khoâng coù ñôøi naøy, ñôøi khaùc, khoâng coù cha meï, khoâng coù chuùng sanh hoùa sanh; theá gian khoâng coù A-la-haùn, khoâng coù caùc vò chaùnh haønh, chaùnh höôùng57 maø trong ñôøi naøy hay ñôøi khaùc töï bieát taùc chöùng: 'Ta, söï sanh ñaõ döùt, phaïm haïnh ñaõ laäp, nhöõng vieäc caàn laøm ñaõ laøm xong, töï bieát khoâng coøn taùi sanh ñôøi sau nöõa.' Naøy Thuaàn-ñaø, ñoù goïi laø phaùp ñen, baùo öùng ñen, baát tònh, quaû baát tònh, gaùnh naëng chuùc xuoáng... cho ñeán caàm laáy hay khoâng caàm laáy taát caû ñeàu baát tònh. "Naøy Thuaàn-ñaø, coù phaùp traéng, baùo öùng traéng, tònh vaø quaû tònh, nheï nhaøng ñi leân. Neáu ai ñaõ taïo thaønh nhöõng thöù naøy, maø saùng sôùm sôø ñaát, noùi caùi naøy tònh ta tònh, thì cuõng ñöôïc thanh tònh, hay khoâng sôø, thì cuõng ñöôïc thanh tònh; vaø caàm cuïc phaân boø cuøng naém coû töôi, neáu nhaân tònh quaû tònh thì duø coù caàm naém hay khoâng caàm naém cuõng ñöôïc thanh tònh. "Thuaàn-ñaø, theá naøo laø phaùp traéng, baùo öùng traéng, ñeán, sôø hay khoâng sôø, thì cuõng ñöôïc thanh tònh? "Ñoù laø, coù nghóa laø ngöôøi khoâng saùt sanh, lìa boû saùt sanh, boû ñao tröôïng, bieát hoå theïn, thöông xoùt nghó ñeán taát caû chuùng sanh. Khoâng troäm cöôùp, lìa boû troäm cöôùp, vaät cho thì laáy, khoâng cho khoâng laáy, taâm saïch khoâng tham. Lìa taø daâm hoaëc ñoái ngöôøi ñöôïc cha meï baûo hoä,...

56.

YÛ söùc hoaïi ngöõ ºö ¹¢ Ãa »y . Paøli: samphappalaøpì, taïp ueá ngöõ.

57.

Nguyeân Haùn: ñaúng thuù ñaúng höôùng . Paøli: sammaggataø sammaøpaæipannaø.

cho ñeán ngöôøi trao voøng hoa ñeàu khoâng cöôõng böùc, laøm chuyeän taø daâm. Lìa noùi doái, caên cöù vaøo söï thaät maø noùi. Xa lìa noùi hai löôõi, khoâng ñi ñeán choã naøy noùi chuyeän choã kia, ñeán choã kia noùi chuyeän choã naøy, phaù hoaïi laãn nhau; ñaõ bò ly giaùn neân laøm hoøa hôïp, ñaõ hoøa hôïp neân tuøy hyû. Xa lìa aùc khaåu, khoâng thoâ raén, nhöõng lôøi noùi ra khieán nhieàu ngöôøi öa thích. Traùnh lôøi noùi hö hoaïi, noùi lôøi chaân thaät, noùi ñuùng luùc, noùi ñuùng söï thaät, noùi coù yù nghóa, noùi nhö phaùp, noùi chaùnh kieán. Lìa tham duïc, ñoái vôùi cuûa caûi, ñoà vaät ngöôøi khaùc khoâng töôûng laø cuûa mình maø sanh tham ñaém. Lìa saân nhueá, khoâng nghó ñeán vieäc ñaùnh ñaäp, baét troùi, gieát haïi, gaây caùc tai naïn. Thaønh töïu chaùnh kieán, khoâng thaáy ñieân ñaûo, noùi coù boá thí, coù quaû baùo, coù phöôùc, coù quaû baùo thieän haïnh, aùc haïnh, coù ñôøi naøy, coù cha meï, coù chuùng sanh hoùa sanh, trong ñôøi coù A-la-haùn, ngay trong ñôøi naøy hay ñôøi khaùc maø hieän taïi töï bieát taùc chöùng: 'Ta, söï sanh ñaõ döùt, phaïm haïnh ñaõ laäp, nhöõng vieäc caàn laøm ñaõ laøm xong, töï bieát khoâng coøn taùi sanh ñôøi sau nöõa.' Naøy Thuaàn-ñaø, ñoù goïi laø phaùp traéng, baùo öùng traéng, ñeán, sôø hay khoâng sôø, thì cuõng ñöôïc thanh tònh." Sau khi gia chuû Thuaàn-ñaø nghe nhöõng gì Phaät daïy, hoan hyû, tuøy hyû ñaûnh leã ra veà. M KINH 1040. XAÛ HAØNH58 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong tinh xaù Kim sö59, taïi thaønh Vöông xaù. Baáy giôø, coù Ba-la-moân vaøo ngaøy möôøi laêm, goäi ñaàu, roài

thoï trai phaùp, ñeo traøng hoa daøi, khoaùc aùo luïa traéng60, tay caàm naém coû töôi ñi ñeán choã Phaät, cuøng Theá Toân thaêm hoûi an uùy nhau xong, ngoài lui qua moät beân. Khi ñoù Phaät baûo Baø-la-moân: “OÂng goäi ñaàu, ñeo traøng hoa daøi, khoaùc aùo luïa traéng, ñoù laø phaùp cuûa ai vaäy?”

58.

Paøli, A. 10. 167. Paccorohaòì.

59.

Xem cht.49 kinh 1039.

60.

Xem cht.53 kinh 1039. Paøli: tadahuposathe sìsaönhaøto navaö khomaøyugaö nivattho, vaøo ngaøy trai giôùi, goäi ñaàu, khoaùc caëp aùo luïa khoma.

Baø-la-moân baïch Phaät: “Thöa Cuø-ñaøm, ñoù laø hoïc phaùp xaû61.” Theá Toân hoûi Baø-la-moân: “Theá naøo laø phaùp xaû cuûa Baø-la-moân?” Baø-la-moân baïch Phaät: “Thöa Cuø-ñaøm, cöù vaøo ngaøy möôøi laêm, goäi ñaàu, giöõ gìn trai phaùp, ñeo traøng hoa daøi, khoaùc aùo luïa traéng, tay caàm coû töôi, tuøy khaû naêng maø boá thí, laøm phöôùc. Thöa Cuø-ñaøm, ñoù goïi laø Baø-la-moân tu taäp haïnh xaû.” Phaät baûo Baø-la-moân: “Nhöõng thöïc haønh veà haïnh xaû theo phaùp luaät cuûa Hieàn thaùnh thì khaùc ôû ñaây.” Baø-la-moân baïch Phaät: “Thöa Cuø-ñaøm, vaäy sôû haønh veà haïnh xaû theo phaùp luaät cuûa Hieàn thaùnh nhö theá naøo?” Phaät baûo Baø-la-moân: “Lìa saùt sanh, khoâng thích saùt sanh. Noùi ñaày ñuû nhö phaàn thanh tònh ôû tröôùc. Y nôi söï khoâng saùt sanh, lìa boû saùt sanh... cho ñeán noùi ñaày ñuû nhö phaàn thanh tònh ôû tröôùc. Lìa troäm cöôùp, khoâng thích troäm cöôùp, y nôi söï khoâng troäm cöôùp, lìa boû söï laáy vaät khoâng cho. Lìa taø daâm, khoâng thích taø daâm, y nôi söï khoâng taø daâm, boû vieäc phi phaïm haïnh. Lìa voïng ngöõ, khoâng thích voïng ngöõ, y nôi söï khoâng noùi doái, xaû boû lôøi noùi khoâng thaät. Lìa hai löôõi, khoâng thích noùi hai löôõi, y nôi söï khoâng noùi hai löôõi, xaû boû haønh ly giaùn. Lìa aùc khaåu, khoâng thích aùc khaåu, y nôi söï khoâng aùc khaåu, boû lôøi thoâ aùc. Lìa lôøi theâu deät, khoâng thích lôøi theâu deät, y nôi söï khoâng noùi theâu deät, boû lôøi voâ nghóa. Ñoaïn tröø tham duïc, xa lìa khoå tham, y taâm khoâng tham, xaû boû aùi tröôùc. Ñoaïn tröø saân nhueá, khoâng sanh phaãn haän, y khoâng giaän, xaû boû saân haän. Tu taäp chaùnh kieán, khoâng khôûi ñieân ñaûo, y chaùnh kieán, xaû boû taø kieán. “Naøy Baø-la-moân, ñoù goïi laø sôû haønh veà haïnh xaû theo Phaùp luaät cuûa Hieàn thaùnh.”

61. Xaû phaùp . Paøli: paccorohaòì, leã Ñi xuoáng; moät nghi thöùc cuùng teá Löûa cuûa Baø-la-moân.

Baø-la-moân baïch Phaät: “Thöa Cuø-ñaøm, laønh thay! Nhöõng sôû haønh veà haïnh xaû theo Phaùp luaät cuûa Hieàn thaùnh.” Sau khi Baø-la-moân nghe nhöõng gì Phaät daïy, hoan hyû, tuøy hyû, töø choã ngoài ñöùng daäy ra veà. M KINH 1041. SANH VAÊN62 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Truùc, khu Ca-lan-ñaø taïi thaønh Vöông xaù. Baáy giôø coù Phaïm chí Sanh Vaên63 ñi ñeán choã Phaät, cuøng Phaät thaêm hoûi an uùy xong, ngoài lui qua moät beân, baïch Phaät:

“Thöa Cuø-ñaøm, con coù ngöôøi thaân toäc raát thöông meán, boãng nhieân qua ñôøi. Con vì ngöôøi aáy neân boá thí vôùi tín taâm. Theá naøo, baïch Theá Toân, ngöôøi aáy coù nhaän ñöôïc khoâng?” Phaät baûo Baø-la-moân: “Khoâng phaûi nhaát ñònh ñöôïc. Neáu ngöôøi thaân toäc cuûa oâng sanh vaøo trong ñòa nguïc, noù seõ aên thöùc aên cuûa chuùng sanh ñòa nguïc ñeå nuoâi soáng sanh maïng cuûa noù, chöù khoâng nhaän ñöôïc ñoà aên thöùc uoáng maø oâng boá thí vôùi tín taâm. Neáu noù sanh vaøo suùc sanh, ngaï quyû, hoaëc loaøi ngöôøi, hoï seõ ñöôïc ñoà aên thöùc uoáng cuûa loaøi ngöôøi, khoâng nhaän ñöôïc ñoà boá thí cuûa oâng. “Naøy Baø-la-moân, trong ñöôøng ngaï quyû coù moät nôi teân laø Nhaäp xöù ngaï quyû64. Neáu ngöôøi thaân toäc cuûa oâng sanh vaøo trong Nhaäp xöù ngaï quyû kia, thì seõ nhaän ñöôïc thöùc aên cuûa oâng.” Baø-la-moân baïch Phaät: “Neáu ngöôøi thaân toäc cuûa con khoâng sanh vaøo trong ñöôøng Nhaäp xöù ngaï quyû, thì thöùc aên do tín taâm cuûa con boá thí ai seõ höôûng ñöôïc?” Phaät baûo Baø-la-moân: “Neáu oâng vôùi tín taâm boá thí cho ngöôøi thaân toäc, nhöng hoï khoâng

62.

Paøli, A. 10. 177. Jaøòussoòi.

63.

Sanh Vaên Phaïm chí . Paøli: Jaøòussoòi braøhmaòo.

64.

Nhaäp xöù ngaï quyû . Paøli: petavisayaö, caûnh giôùi ngaï quyû.

sanh vaøo choán Nhaäp xöù ngaï quyû, thì coù nhöõng thaân toäc quen bieát khaùc ñaõ sanh vaøo trong choán Nhaäp xöù ngaï quyû ñoù seõ ñöôïc höôûng.” Baø-la-moân baïch Phaät: “Thöa Cuø-ñaøm, neáu con vì tín taâm boá thí cho ngöôøi thaân toäc, nhöng hoï khoâng sanh vaøo trong choán Nhaäp xöù ngaï quyû vaø cuõng khoâng coù caùc thaân toäc quen bieát khaùc sanh vaøo choán Nhaäp xöù ngaï quyû, thì thöùc aên do loøng tin boá thí ñoù ai seõ höôûng?” Phaät baûo Baø-la-moân: “Giaû söû oâng vì nhöõng thaân toäc quen bieát maø boá thí, nhöng hoï khoâng sanh vaøo trong choán Nhaäp xöù ngaï quyû vaø laïi cuõng khoâng coù nhöõng ngöôøi quen bieát khaùc sanh vaøo choán ngaï quyû, thì vieäc boá thí do loøng tin, töï mình seõ ñöôïc phöôùc. Cuûa boá thí do loøng tin cuûa ngöôøi thí chuû ñoù, seõ khoâng maát ñaït-thaån65.” Baø-la-moân baïch Phaät: “Theá naøo laø thí chuû haønh thí, ñeå ngöôøi boá thí ñöôïc ñaït-thaån kia?” Phaät baûo Baø-la-moân: “Coù ngöôøi saùt sanh, laøm nhöõng vieäc aùc, tay thöôøng tanh maùu,... cho ñeán möôøi nghieäp baát thieän, noùi ñaày ñuû nhö kinh Thuaàn-ñaø. Sau laïi boá thí cho Sa-moân, Baø-la-moân,... cho ñeán nhöõng keû aên xin baàn cuøng, ñeàu boá thí tieàn taøi, aùo quaàn, chaên meàn, ñoà aên thöùc uoáng, ñeøn ñuoác, nhöõng vaät duïng trang nghieâm. “Naøy Baø-la-moân, thí chuû kia neáu laïi phaïm giôùi sanh trong loaøi voi, nhöng vì ngöôøi aáy ñaõ töøng boá thí cho Sa-moân, Baø-la-moân tieàn cuûa, aùo quaàn, chaên meàn, ñoà aên thöùc uoáng cho ñeán nhöõng vaät duïng trang nghieâm, neân tuy ôû trong loaøi voi, nhöng cuõng nhaän ñöôïc phöôùc baùo nhôø hoï ñaõ boá thí, töø quaàn aùo, ñoà aên thöùc uoáng cho ñeán nhöõng vaät duïng trang nghieâm. “Neáu laïi sanh vaøo caùc loaøi suùc sanh nhö traâu, ngöïa, löøa, la v.v... nhöng cuõng nhôø vaøo coâng ñöùc thí aân

tröôùc, neân hoï aét seõ nhaän ñöôïc phöôùc baùo kia tuøy theo choã sanh töông öùng maø ñöôïc thoï duïng.

65. Ñaït-thaån . Töø phieân aâm; Paøli: dakkhiòaø, cuõng dòch laø cuùng vaät, thí vaät. Phaåm vaät cuùng döôøng hay boá thí ñöôïc cuùng cho Taêng sau khi ñaõ thoï trai. Ñaây chæ söï thuyeát phaùp, chuù nguyeän hay hoài höôùng cuûa Taêng ñoái vôùi vaät ñöôïc cuùng döôøng.

“Naøy Baø-la-moân, neáu thí chuû kia laïi trì giôùi, khoâng saùt sanh, troäm cöôùp,... cho ñeán chaùnh kieán vaø boá thí cho caùc Sa-moân, Baø-la- moân,... cho ñeán nhöõng keû aên xin naøo laø tieàn cuûa, aùo quaàn, ñoà aên thöùc uoáng, ñeøn ñuoác, nhôø coâng ñöùc naøy maø sanh trong loaøi ngöôøi, ngoài höôûng thuï phöôùc baùo naøy, töø aùo quaàn, ñoà aên thöùc uoáng... cho ñeán nhöõng vaät duïng nhö ñeøn ñuoác. “Laïi nöõa, naøy Baø-la-moân, neáu hoï laïi trì giôùi, thì seõ ñöôïc sanh leân coõi trôøi, vì hoï nhôø vaøo nhöõng thí aân neân ñöôïc höôûng nhöõng thöù phöôùc baùo veà taøi baûo, aùo quaàn, ñoà aên thöùc uoáng,... cho ñeán nhöõng vaät duïng trang nghieâm coõi trôøi. “Naøy Baø-la-moân, ñoù goïi laø ngöôøi boá thí haønh thí; khi ngöôøi boá thí thoï nhaän ñaït-thaån, quaû baùo khoâng maát.” Sau khi Baø-la-moân Sanh Vaên nghe nhöõng gì Phaät daïy, hoan hyû, tuøy hyû, töø choã ngoài ñöùng daäy ra veà. M KINH 1042. BEÀ-LA-MA (1) Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät truù taïi Caâu-taùt-la du haønh trong nhaân gian, ñang nghæ trong röøng caây Thaân-thöù66 phía Baéc laøng Beà-la-ma67. Baáy giôø, caùc gia chuû laøng Beà-la-ma nghe Theá Toân ñang nghæ trong röøng caây Thaân-thöù phía Baéc laøng. Nghe vaäy, hoï cuøng ruû nhau ñeán choã Phaät, ñaûnh leã döôùi chaân Phaät, roài ngoài lui qua moät beân, baïch Phaät: “Baïch Theá Toân, vì nhaân gì, duyeân gì, coù nhöõng chuùng sanh khi maïng chung sanh vaøo ñòa nguïc?” Phaät baûo caùc gia chuû Baø-la-moân: “Vì nhaân duyeân taïo nhöõng haønh vi phi phaùp haønh, haønh vi nguy hieåm haønh, neân khi thaân hoaïi maïng chung seõ sanh vaøo ñòa nguïc.” Caùc gia chuû Baø-la-moân baïch Phaät: “Nhöõng gì laø haønh vi phi phaùp haønh, haønh vi nguy hieåm haønh, ñeå

66.

Thaân-thöù laâm ¨ (= ¦ù) ®¤ ªL¡A Paøli: siösapa-vana, röøng caây siösapa, moät loaïi caây lôùn, teân khoa hoïc Dalbergiasisu.

67.

Beà-la-ma tuï laïc . Paøli: Velaøma (?).

ñeán khi thaân hoaïi maïng chung bò sanh vaøo ñòa nguïc?” Phaät baûo caùc gia chuû Baø-la-moân: “Vì nhaân duyeân saùt sanh... cho ñeán taø kieán, ñuû möôøi nghieäp baát thieän. “Naøy Baø-la-moân, ñoù laø nhöõng haønh vi phi phaùp haønh, haønh vi nguy hieåm haønh, neân khi thaân hoaïi maïng chung seõ sanh vaøo ñòa nguïc.” Baø-la-moân baïch Phaät: “Vì nhöõng nhaân duyeân gì maø chuùng sanh khi thaân hoaïi maïng chung ñöôïc sanh leân trôøi?” Phaät baûo caùc gia chuû Baø-la-moân: “Vì nhaân duyeân ñaõ taïo ra nhöõng haønh ñoäng ñuùng phaùp, haønh ñoäng chaân chaùnh neân khi thaân hoaïi maïng chung ñöôïc sanh leân trôøi.” Laïi hoûi Theá Toân:

“Taïo nhöõng haønh ñoäng gì ñuùng phaùp, nhöõng haønh ñoäng gì chaân chaùnh ñeå khi thaân hoaïi maïng chung ñöôïc sanh leân trôøi?” Phaät baûo caùc gia chuû Baø-la-moân: “Laø nhaân duyeân lìa saùt sanh... cho ñeán chaùnh kieán, möôøi nghieäp laønh thì khi thaân hoaïi maïng chung ñöôïc sanh leân trôøi. “Naøy caùc gia chuû Baø-la-moân, neáu ngöôøi naøo coù nhöõng haønh ñoäng ñuùng phaùp, haønh ñoäng chaân chaùnh naøy, muoán caàu sanh vaøo nhaø quyeàn quyù Saùt-lôïi, hoaëc doøng hoï Baø-la-moân uy theá, doøng hoï Cö só coù tieáng, ñeàu ñöôïc sanh vaøo ñoù. Vì sao? Vì nhaân duyeân haønh ñoäng ñuùng phaùp vaø haønh ñoäng chaân chaùnh. Hoaëc laïi muoán sanh vaøo Töù thieân vöông, Tam thaäp tam thieân... cho ñeán Tha hoùa töï taïi thieân, ñeàu seõ ñöôïc sanh veà. Vì sao? Vì haønh ñoäng ñuùng phaùp vaø haønh ñoäng chaân chaùnh, trì tònh giôùi neân töï nhieân seõ ñaït ñöôïc taát caû nhöõng gì mình muoán. Hoaëc laïi coù ngöôøi naøo haønh ñoäng ñuùng phaùp vaø haønh ñoäng chaân chaùnh nhö vaäy, maø muoán caàu sanh vaøo Phaïm thieân thì cuõng ñöôïc sanh veà. Vì sao? Vì ñaõ taïo haønh ñoäng ñuùng phaùp vaø chaân chaùnh, trì giôùi thanh tònh, taâm lìa aùi duïc neân seõ ñaït ñöôïc nhöõng sôû nguyeän. Hoaëc laïi muoán caàu sanh veà coõi Quang aâm, Bieán tònh,... cho ñeán A-giaø-ni-tra cuõng laïi nhö vaäy. Vì sao? Vì ngöôøi naøy trì giôùi thanh tònh, taâm ly duïc. Hoaëc laïi muoán caàu ly duïc, phaùp aùc baát thieän, coù giaùc, coù quaùn,... cho ñeán chöùng vaø truï ñeä Töù thieàn, taát caû ñöôïc thaønh töïu. Vì sao? Vì ngöôøi naøy haønh

ñoäng ñuùng phaùp vaø chaân chaùnh, trì giôùi thanh tònh, taâm ly aùi duïc, neân thaønh töïu moïi öôùc nguyeän. Muoán caàu Töø, Bi, Hyû, Xaû, Khoâng nhaäp xöù, Thöùc nhaäp xöù, Voâ sôû höõu nhaäp xöù, Phi töôûng phi phi töôûng nhaäp xöù, taát caû ñeàu ñöôïc. Vì sao? Vì haønh ñoäng ñuùng phaùp vaø chaân chaùnh, trì giôùi thanh tònh, taâm ly aùi duïc, neân ñaït ñöôïc moïi öôùc nguyeän. Muoán caàu ñoaïn taän ba keát, ñaéc quaû Tu-ñaø-hoaøn, Tö-ñaø-haøm, A-na-haøm, voâ löôïng thaàn thoâng, thieân nhó, tha taâm trí, tuùc maïng trí, sanh töû trí, laäu taän trí, taát caû ñeàu ñaït ñöôïc. Vì sao? Vì haønh ñoäng ñuùng phaùp vaø chaân chaùnh, trì giôùi, ly duïc, neân ñaït ñöôïc moïi öôùc nguyeän.” Sau khi caùc gia chuû Baø-la-moân nghe nhöõng gì Phaät daïy, hoan hyû, tuøy hyû, laøm leã roài ra veà. M KINH 1043. BEÀ-LA-MA (2) Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät truù taïi Caâu-taùt-la du haønh trong nhaân gian, ñang nghæ trong röøng caây Thaân-thöù phía Baéc laøng Beà-la-ma. Baáy giôø, caùc gia chuû Baø-la-moân trong laøng Beà-la-ma nghe Theá Toân ñang nghæ trong röøng caây Thaân-thöù laøng Beà-la-ma. Nghe vaäy, hoï ñi xe ngöïa traéng, coù nhieàu tuøy tuøng theo hai beân, caàm duø loïng caùn vaøng, bình taém vaøng, ra khoûi laøng Beà-la-ma, ñeán röøng caây Thaân-thöù. Ñeán ñaàu ñöôøng, hoï xuoáng xe ñi boä, tieán vaøo cöûa vöôøn, ñeán tröôùc Theá Toân, thaêm hoûi an uùy nhau xong, ngoài lui qua moät beân, baïch Phaät: “Thöa Cuø-ñaøm, vì nhaân gì, duyeân gì coù ngöôøi khi maïng chung sanh vaøo ñòa nguïc,... cho ñeán sanh leân trôøi?” Noùi ñaày ñuû nhö kinh treân. Sau khi caùc Baø-la-moân Tyø-la-ma nghe nhöõng gì Phaät daïy, hoan hyû, tuøy hyû, töø choã ngoài ñöùng daäy, ra veà. M KINH 1044. BEA-NÖÕU-ÑA-LA68 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät truù taïi

Caâu-taùt-la du haønh trong nhaân gian,

68. Paøli, S. 55. 7. Veâudvaøreyyaø.

ñang nghæ trong röøng caây Thaân-thöù, phía Baéc laøng Beà-nöõu-ña-la69. Gia chuû Baø-la-moân laøng Beà-nöõu-ña-la nghe Phaät ñang nghæ nôi naøy; sau ñoù ruû nhau ñeán röøng caây Thaân-thöù, ñeán tröôùc Theá Toân thaêm hoûi an uùy nhau xong, ngoài lui qua moät beân. Baáy giôø, Theá Toân baûo gia chuû Baø-la-moân: “Ta seõ vì oâng noùi phaùp töï thoâng70, haõy laéng nghe vaø suy nghó kyõ. Nhöõng gì laø phaùp töï thoâng? Thaùnh ñeä töû neân hoïc nhö vaày: Toâi töï nghó, neáu coù ngöôøi muoán gieát toâi, ñieàu ñoù toâi khoâng thích. Cuõng nhö vaäy, ñieàu maø neáu toâi khoâng thích ngöôøi khaùc cuõng khoâng thích. Taïi sao laïi gieát hoï? Nhaän ra ñieàu naøy roài, seõ thoï trì söï khoâng saùt sanh, khoâng thích saùt sanh. Chi tieát nhö treân. “Neáu toâi khoâng thích bò ngöôøi troäm cöôùp, ngöôøi khaùc cuõng khoâng thích. Vaäy taïi sao toâi laïi troäm cöôùp ñoái vôùi ngöôøi? Cho neân haõy giöõ giôùi khoâng troäm cöôùp, khoâng thích vieäc troäm cöôùp. Noùi nhö treân. “Toâi ñaõ khoâng thích ngöôøi xaâm phaïm ñeán vôï toâi, ngöôøi khaùc cuõng khoâng thích. Vaäy taïi sao nay toâi laïi xaâm phaïm ñeán vôï ngöôøi? Cho neân phaûi giöõ giôùi khoâng taø daâm ñoái vôùi ngöôøi. Noùi nhö treân. “Toâi coøn khoâng thích bò ngöôøi doái gaït, ngöôøi khaùc cuõng nhö theá. Vaäy taïi sao laïi doái gaït ngöôøi khaùc? Cho neân, phaûi giöõ giôùi khoâng noùi doái. Noùi nhö treân. “Toâi coøn khoâng thích ngöôøi khaùc chia lìa thaân höõu toâi, ngöôøi khaùc cuõng nhö vaäy. Vaäy taïi sao nay toâi laïi chia lìa thaân höõu ngöôøi khaùc? Cho neân khoâng noùi hai löôõi. Noùi nhö treân. “Toâi coøn khoâng thích ngöôøi khaùc noùi lôøi thoâ aùc, ngöôøi khaùc cuõng nhö theá. Vaäy taïi sao ñoái vôùi ngöôøi khaùc maø laïi maï nhuïc? Cho neân ñoái vôùi ngöôøi khaùc khoâng neân noùi lôøi aùc khaåu. Noùi nhö treân. “Toâi coøn khoâng thích ngöôøi noùi lôøi theâu deät, ngöôøi khaùc cuõng nhö theá. Vaäy taïi sao ñoái vôùi ngöôøi laïi noùi lôøi theâu deät? Cho neân ñoái vôùi ngöôøi khaùc khoâng neân noùi lôøi theâu deät. Noùi nhö treân. “Baûy phaùp nhö vaäy goïi laø Thaùnh giôùi. Laïi nöõa, thaønh töïu tín

69. Beà-nöõu-ña-la . Paøli: Veâudvaøraö naøma Kosalaønaö braøhmaòagaømo, thoân Baø-la-moân thuoäc nöôùc Kosala. 70. Töï thoâng chi phaùp . Paøli: attupanaøyika dhammapariyaøya, phaùp moân lieân heä ñeán baûn thaân (töï ngaõ); chæ söï töï tu döôõng ñeå ñöôïc töï lôïi ích.

thanh tònh baát hoaïi ñoái vôùi Phaät, thaønh töïu tín thanh tònh baát hoaïi ñoái vôùi Phaùp, ñoái vôùi Taêng. Ñoù goïi laø Thaùnh ñeä töû thaønh töïu boán baát hoaïi tònh. Töï mình quaùn saùt ngay baây giôø coù theå töï kyù thuyeát, mình khoâng coøn vaøo ñòa nguïc, khoâng coøn vaøo ngaï quyû, suùc sanh vaø khoâng coøn vaøo taát caû ñöôøng aùc; ñaït ñöôïc phaùp Tu-ñaø-hoaøn, khoâng rôi vaøo phaùp ñöôøng aùc, quyeát ñònh thaúng ñeán Chaùnh giaùc, chæ coøn baûy laàn qua laïi coõi trôøi, ngöôøi, cöùu caùnh bieân teá khoå.” Sau khi gia chuû Baø-la-moân laøng Beà-nöõu nghe nhöõng gì Phaät daïy, hoan hyû, tuøy hyû, töø choã ngoài ñöùng daäy ra veà. M KINH 1045. TUØY LOAÏI71 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn

Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Coù nhöõng phaùp thaân caän72, haõy laéng nghe vaø suy nghó kyõ, Ta seõ vì caùc oâng giaûng noùi: “Nhöõng gì laø phaùp thaân caän? Ngöôøi saùt sanh thaân caän ngöôøi saùt sanh. Troäm caép, taø daâm, voïng ngöõ, noùi hai löôõi, noùi lôøi aùc, noùi theâu deät, tham, saân, taø kieán, chuùng tuøy theo loaïi thaân caän nhau. Thí nhö vaät baát tònh cuøng vôùi vaät baát tònh töï hoøa hôïp nhau; cuõng nhö vaäy, saùt sanh cuøng saùt sanh... cho ñeán taø kieán cuøng taø kieán, töï thaân caän nhau. Cuõng vaäy Tyø-kheo, khoâng saùt sanh cuøng vôùi khoâng saùt sanh thaân caän nhau... cho ñeán chaùnh kieán cuøng vôùi chaùnh kieán thaân caän nhau. Thí nhö vaät tònh cuøng vaät tònh hoøa hôïp nhau; söõa sanh laïc, laïc sanh toâ, toâ sanh ñeà hoà, ñeà hoà töï hoøa hôïp nhau. Cuõng vaäy, khoâng saùt sanh cuøng vôùi khoâng saùt sanh thaân caän nhau... cho ñeán chaùnh kieán cuøng vôùi chaùnh kieán thaân caän nhau. Ñoù goïi laø phaùp thaân caän nhau cuûa Tyø-kheo.” Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh. M

71.

Paøli, A. 10. 199. Sevitabba-bahupuóóa.

72.

Töông taäp caän phaùp . Paøli: aøsevitabbadhamma, caàn ñöôïc thaân caän, caàn ñöôïc phuïc vuï.

KINH 1046. XAØ HAØNH73 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Coù phaùp raén boø74, haõy laéng nghe vaø suy nghó kyõ, Ta seõ vì caùc oâng giaûng noùi. “Theá naøo laø phaùp raén boø? Saùt sanh, laøm aùc, tay thöôøng tanh maùu,... cho ñeán möôøi nghieäp aùc, noùi ñaày ñuû nhö kinh Thuaàn-ñaø tröôùc. Luùc baáy giôø ngöôøi aáy boø tröôøn vôùi thaân, boø tröôøn vôùi mieäng, boø tröôøn vôùi yù. Khi boø tröôøn vôùi thaân, boø tröôøn vôùi mieäng, boø tröôøn vôùi yù nhö vaäy, moät trong hai ñöôøng ngöôøi ñoù ñang höôùng ñeán laø ñòa nguïc hoaëc suùc sanh. Chuùng sanh boø tröôøn, laø chæ caùc loaøi chuùng sanh ñi baèng buïng nhö raén, chuoät, meøo, choàn. Ñoù goïi laø phaùp raén boø. “Theá naøo laø phaùp khoâng phaûi raén boø? Khoâng saùt sanh... cho ñeán chaùnh kieán, noùi ñaày ñuû veà möôøi nghieäp thieän nhö kinh Thuaàn-ñaø tröôùc. Ñoù goïi laø phaùp khoâng phaûi raén boø. Khi thaân khoâng phaûi raén boø, mieäng khoâng phaûi raén boø, yù khoâng phaûi raén boø, thì moät trong hai ñöôøng hoï seõ sanh veà laø coõi trôøi hoaëc coõi ngöôøi. Ñoù goïi laø phaùp khoâng phaûi raén boø.” Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh. M KINH 1047. VIEÂN CHAÂU (1)75 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Coù nhaân nghieäp aùc, nhaân taâm aùc, nhaân kieán aùc. Neáu chuùng sanh naøo coù nhaân nhö vaäy, khi thaân hoaïi maïng chung chaéc chaén rôi vaøo ñòa

73.

Paøli, A. 10. 205. Saösappaniya.

74.

Xaø haønh phaùp . Paøli: saösapanìya-dhammapariyaø, phaùp moân quanh co, boø tröôøn nhö raén boø.

75.

Paøli, A. 10. 206. Mani.

nguïc, ñöôøng aùc. Gioáng nhö neùm haït chaâu troøn76 vaøo hö khoâng, seõ rôi laïi xuoáng ñaát laên ñi, khoâng ñình truù taïi moät choã77. Cuõng vaäy, nhaân nghieäp aùc, nhaân taâm aùc, nhaân kieán aùc, khi thaân hoaïi maïng chung chaéc seõ rôi vaøo ñòa nguïc khoâng coù choã ñình truù78. “Theá naøo laø nghieäp aùc? Saùt sanh... cho ñeán noùi lôøi theâu deät, noùi ñaày ñuû nhö treân. Ñoù goïi laø nghieäp aùc. “Theá naøo laø taâm aùc79? Taâm tham, taâm saân nhueá, noùi ñaày ñuû nhö treân. Ñoù goïi laø taâm aùc. “Theá naøo laø kieán aùc? Taø kieán ñieân ñaûo, noùi ñaày ñuû nhö treân. Ñoù goïi laø kieán aùc. Ñaây goïi laø nhaân nghieäp aùc, nhaân taâm aùc, nhaân kieán aùc, khi thaân hoaïi maïng chung, chaéc seõ rôi vaøo ñòa nguïc, ñöôøng aùc. Neáu nhaân nghieäp thieän, nhaân taâm thieän, nhaân kieán thieän, khi thaân hoaïi maïng chung, chaéc seõ ñöôïc sanh veà coõi trôøi, ñöôøng laønh. “Naøy Baø-la-moân, theá naøo laø nghieäp thieän? Lìa saùt sanh, khoâng öa saùt sanh,... cho ñeán khoâng noùi lôøi theâu deät. Ñoù goïi laø nghieäp thieän. “Theá naøo laø taâm thieän? Khoâng tham, khoâng saân, ñoù goïi laø taâm thieän. “Theá naøo laø kieán thieän? Chaùnh kieán, khoâng ñieân ñaûo... cho ñeán kieán khoâng taùi sanh ñôøi sau. Ñoù goïi laø kieán thieän. Ñaây goïi laø nhaân nghieäp thieän, nhaân taâm thieän, nhaân kieán thieän, khi thaân hoaïi maïng chung chaéc seõ ñöôïc sanh veà coõi trôøi. Gioáng nhö neùm haït ma ni coù boán phöông80 vaøo hö khoâng, noù rôi choã naøo seõ naèm yeân choã ñoù; cuõng vaäy ba nhaân thieän kia tuøy thuoäc vaøo choã thoï sanh maø an oån. Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh. M

76.

Vieân chaâu . Paøli: apaòòaka maòi, vieân ngoïc ma-ni hoaøn haûo.

77.

Paøli: yena yevena patiæææhaøti supatiæææhitaöyeva patiæææhaøti, döøng choã naøo thì ñöùng im taïi choã ñoù.

78.

Voâ truù xöù L ¦í ³B . Xem lieân heä thí duï treân.

79.

AÙc taâm. Paøli: akusalasaócetaøn, tö duy, yù chí baát thieän; baát thieän tö nieäm.

80.

Töù phöông ma-ni ; ngoïc ma-ni coù boán phöông? Paøli: apaòòaka maòi?

Xem cht.77 treân.

KINH 1048. VIEÂN CHAÂU (2)81 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Theá Toân

baûo caùc Tyø-kheo: “Neáu ngöôøi saùt sanh, maø taäp nhieàu, haønh nhieàu, seõ sanh vaøo ñòa nguïc. Neáu sanh vaøo loaøi ngöôøi, seõ bò cheát yeåu. Söï laáy cuûa khoâng cho ñöôïc taäp nhieàu, haønh nhieàu, seõ rôi vaøo ñòa nguïc. Neáu sanh vaøo loaøi ngöôøi, tieàn cuûa nhieàu khoù khaên. Söï taø daâm ñöôïc taäp nhieàu, haønh nhieàu, seõ rôi vaøo ñòa nguïc. Neáu sanh vaøo loaøi ngöôøi, vôï con cuûa noù bò ngöôøi xaâm phaïm. Söï noùi doái taäp nhieàu, haønh nhieàu, seõ sanh vaøo ñòa nguïc. Neáu sanh vaøo loaøi ngöôøi, seõ bò ngöôøi khaùc cheâ bai luoân. Söï noùi hai löôõi ñöôïc taäp nhieàu, haønh nhieàu, seõ sanh vaøo ñòa nguïc. Neáu sanh vaøo loaøi ngöôøi, seõ bò baïn beø thaân höõu xa lìa, chia reõ. Söï noùi thoâ aùc ñöôïc taäp nhieàu, haønh nhieàu, seõ sanh vaøo ñòa nguïc. Neáu sanh vaøo loaøi ngöôøi, thöôøng nghe nhöõng tieáng xaáu. Söï noùi lôøi theâu deät ñöôïc taäp nhieàu, haønh nhieàu, seõ sanh vaøo ñòa nguïc. Neáu sanh vaøo loaøi ngöôøi, lôøi noùi khoâng ñöôïc tin duøng. Tham duïc ñöôïc taäp nhieàu, haønh nhieàu, seõ sanh vaøo ñòa nguïc. Neáu sanh vaøo loaøi ngöôøi, tham duïc kia seõ taêng tröôûng. Saân nhueá ñöôïc taäp nhieàu, haønh nhieàu, seõ sanh vaøo ñòa nguïc. Neáu sanh vaøo loaøi ngöôøi, saân nhueá kia seõ taêng tröôûng. Taø kieán ñöôïc taäp nhieàu, haønh nhieàu, seõ sanh vaøo ñòa nguïc. Neáu sanh vaøo loaøi ngöôøi, ngu si kia seõ taêng tröôûng. “Neáu söï lìa boû saùt sanh ñöôïc tu taäp, tu taäp nhieàu, seõ ñöôïc sanh leân trôøi. Neáu sanh vaøo loaøi ngöôøi, chaéc seõ ñöôïc soáng laâu. Neáu söï lìa boû troäm cöôùp ñöôïc tu taäp, tu taäp nhieàu, seõ ñöôïc sanh leân trôøi. Neáu sanh vaøo loaøi ngöôøi, tieàn taøi seõ khoâng maát. Neáu söï khoâng taø daâm ñöôïc tu taäp, tu taäp nhieàu, seõ ñöôïc sanh leân trôøi. Neáu sanh vaøo loaøi ngöôøi, vôï con seõ thuaàn löông. Neáu söï khoâng noùi doái ñöôïc tu taäp, tu taäp nhieàu, seõ ñöôïc sanh leân trôøi. Neáu sanh vaøo loaøi ngöôøi, seõ khoâng bò cheâ bai. Neáu söï khoâng noùi hai löôõi ñöôïc tu taäp, tu taäp nhieàu, seõ ñöôïc sanh leân trôøi. Neáu sanh vaøo loaøi ngöôøi, thaân höõu seõ beàn vöõng. Neáu söï khoâng noùi lôøi aùc ñöôïc tu taäp, tu taäp nhieàu, seõ ñöôïc sanh leân

81. Paøli, A. 10. 206. Maòi.

trôøi. Neáu sanh vaøo loaøi ngöôøi, seõ ñöôïc nghe nhöõng aâm thanh dòu daøng. Neáu söï khoâng noùi lôøi theâu deät ñöôïc tu taäp, tu taäp nhieàu, seõ ñöôïc sanh leân trôøi. Neáu sanh vaøo loaøi ngöôøi, lôøi noùi seõ ñöôïc tin duøng. Neáu söï khoâng tham lam ñöôïc tu taäp, tu taäp nhieàu, seõ ñöôïc sanh leân trôøi. Neáu sanh vaøo loaøi ngöôøi, aùi duïc seõ khoâng taêng tröôûng. Neáu söï khoâng saân nhueá ñöôïc tu taäp, tu taäp nhieàu, seõ ñöôïc sanh leân trôøi. Neáu sanh vaøo loaøi ngöôøi, saân nhueá seõ khoâng taêng tröôûng. Neáu chaùnh kieán ñöôïc tu taäp, tu taäp nhieàu, seõ ñöôïc sanh leân trôøi. Neáu sanh laøm ngöôøi, ngu si seõ khoâng taêng tröôûng.” Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh. M KINH 1049. NA NHAÂN82 Toâi nghe nhö vaày:

Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Saùt sanh coù ba thöù: Sanh khôûi töø tham, sanh khôûi töø saân, sanh khôûi töø si,... cho ñeán taø kieán cuõng coù ba

thöù: Sanh khôûi töø tham, sanh khôûi töø saân, sanh khôûi töø si. “Lìa saùt sanh cuõng coù ba thöù: Sanh khôûi töø khoâng tham, sanh khôûi töø khoâng saân, sanh khôûi töø khoâng si,... cho ñeán lìa taø kieán cuõng coù ba thöù: Sanh khôûi töø khoâng tham, sanh khôûi töø khoâng saân, sanh khôûi töø khoâng si.” Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh. M KINH 1050. PHAÙP XUAÁT KHOÂNG XUAÁT83 Toâi nghe nhö vaày:

82.

Paøli, A. 10. 174. Hetu.

83.

Paøli, A. 10. 175. Parikkamma.

Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Noùi laø coù phaùp xuaát vaø phaùp xuaát khoâng xuaát84. Nhöõng gì laø phaùp xuaát vaø phaùp xuaát khoâng xuaát? Nghóa laø khoâng saùt sanh, laø söï xuaát ly ñoái vôùi saùt sanh,... cho ñeán chaùnh kieán, laø söï xuaát ly ñoái vôùi taø kieán.” Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh.

M KINH 1051. BÔØ KIA BÔØ NAØY85 Toâi nghe nhö vaày:

Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Truùc, khu Ca-lan-ñaø taïi thaønh
Vöông xaù. Baáy coù Baø-la-moân Sanh Vaên ñeán choã Phaät, ñaûnh leã döôùi chaân Phaät, roài ngoài lui qua moät beân, baïch Phaät:
“Thöa Cuø-ñaøm, ñöôïc noùi laø bôø naøy, bôø kia. Theá naøo laø bôø naøy?
Theá naøo laø bôø kia?”
Phaät baûo Baø-la-moân:
“Saùt sanh laø bôø naøy; khoâng saùt sanh laø bôø kia. Taø kieán laø bôø naøy;
chaùnh kieán laø bôø beân kia.”
Baáy giôø Theá Toân lieàn noùi keä:
Moät ít ngöôøi tu thieän,
Coù theå qua bôø kia;
Taát caû moïi chuùng sanh,
Chaïy roâng bôø beân naøy.
Ñoái Chaùnh phaùp luaät naøy,
Neáu quaùn phaùp, töôùng phaùp;
Thì hoï qua bôø kia,
Haøng phuïc boïn ma cheát.
84. Xuaát phaùp xuaát baát xuaát phaùp . Paøli: saparikkammo... ayaö dhammo... naøyaö dhammo aparikkammo, phaùp naøy coù thoaùt ly; phaùp naøy khoâng phaûi khoâng thoaùt ly. 85. Paøli, A. 10. 170. Tìra.

Sau khi Baø-la-moân Sanh Vaên nghe nhöõng gì Phaät daïy, hoan hyû tuøy hyû, töø choã ngoài ñöùng daäy ra veà. Cuõng vaäy, ba kinh: Nhöõng gì Tyø-kheo khaùc hoûi,

Toân giaû A-nan hoûi vaø Phaät hoûi caùc Tyø-kheo, cuõng noùi nhö treân. M

KINH 1052. CHAÂN THAÄT86 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Coù phaùp aùc, coù phaùp chaân thaät87. Haõy laéng nghe vaø suy nghó kyõ, Ta seõ vì caùc oâng giaûng noùi: “Theá naøo laø phaùp aùc? Saùt sanh, troäm cöôùp, taø daâm, noùi doái, noùi hai löôõi, noùi aùc khaåu, noùi theâu deät, tham, saân, taø kieán. Ñoù goïi laø phaùp aùc. “Theá naøo laø phaùp chaân thaät? Lìa saùt sanh,... cho ñeán chaùnh kieán. Ñoù goïi laø phaùp chaân thaät.” Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh. M KINH 1053. AÙC PHAÙP88 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Coù phaùp aùc, phaùp aùc aùc, coù phaùp chaân thaät, phaùp chaân thaät chaân thaät . Haõy laéng nghe vaø suy nghó kyõ, Ta seõ vì caùc oâng giaûng noùi: 89

“Theá naøo laø phaùp aùc? Saùt sanh,... cho ñeán taø kieán. Ñoù goïi laø phaùp aùc. “Theá naøo laø phaùp aùc aùc? Töï saùt sanh, daïy ngöôøi saùt sanh,... cho

86. Paøli, A. 10. 191. Saddhamma. 87. AÙc phaùp, chaân thaät phaùp . Paøli: saddhammaóca, asaddhammaóca, phaùp vi dieäu vaø phaùp khoâng vi dieäu. 88. Paøli, A. 4. 207-210. Paøpadhammaø. 89. AÙc phaùp aùc aùc phaùp, chaân thaät phaùp chaân thaät chaân thaät phaùp , . Paøli: paøpadhammaóca paøpadhammena paøpadhammataraóca; kalyaøòadhammaóca kalyaøòadhammena kalyaøòadhammataraóca, phaùp aùc vaø phaùp aùc hôn phaùp aùc; phaùp thieän löông vaø phaùp thieän löông hôn phaùp thieän löông.

ñeán töï khôûi taø kieán, laïi ñem taø kieán daïy ngöôøi laøm. Ñoù goïi laø phaùp aùc aùc. “Theá naøo laø phaùp chaân thaät? Lìa saùt sanh,... cho ñeán chaùnh kieán. “Theá naøo laø phaùp chaân thaät chaân thaät? Töï mình khoâng saùt sanh, daïy ngöôøi khoâng saùt sanh,... cho ñeán töï mình thöïc haønh chaùnh kieán, laïi ñem chaùnh kieán daïy cho ngöôøi thöïc haønh. Ñoù goïi laø phaùp chaân thaät chaân thaät.” Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh. M KINH 1054. PHAÙP CHAÂN NHAÂN90 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Coù ngöôøi nam baát thieän vaø ngöôøi nam thieän91. Haõy laéng nghe vaø suy nghó kyõ, Ta seõ vì caùc oâng giaûng noùi. “Theá naøo laø ngöôøi nam baát thieän? Ngöôøi saùt sanh,... cho ñeán ngöôøi taø kieán. Ñoù goïi laø ngöôøi nam baát thieän. “Theá naøo laø ngöôøi nam thieän? Ngöôøi khoâng saùt sanh,... cho ñeán chaùnh kieán. Ñoù goïi laø ngöôøi nam thieän.” Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhuõng gì Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh. M KINH 1055. MÖÔØI PHAÙP (1)92 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo:

90.

Paøli, A. 10. 192. Sappurisadhamma.

91.

Baát thieän nam töû thieän nam töû . Paøli: asappurisadhamma, sappurisa-dhamma, phaùp khoâng phaûi thieän só, phaùp thieän só.

92.

Paøli, A. 4. 201. Sikkhaøpada.

“Coù ngöôøi nam baát thieän; coù ngöôøi nam baát thieän hôn ngöôøi nam baát thieän; coù ngöôøi nam thieän; coù ngöôøi nam thieän hôn ngöôøi nam thieän. Caùc Tyø-kheo haõy laéng nghe vaø suy nghó kyõ, Ta seõ vì caùc oâng giaûng noùi. “Theá naøo laø ngöôøi nam baát thieän? Ngöôøi saùt sanh,... cho ñeán ngöôøi taø kieán. Ñoù goïi laø ngöôøi nam baát thieän. “Theá naøo laø ngöôøi nam baát thieän hôn ngöôøi nam baát thieän? Ngöôøi töï tay saùt sanh, roài daïy ngöôøi saùt sanh,... cho ñeán töï thöïc haønh taø kieán, roài daïy ngöôøi thöïc haønh taø kieán. Ñoù goïi laø ngöôøi nam baát thieän hôn ngöôøi nam baát thieän. “Theá naøo laø ngöôøi nam thieän? Ngöôøi khoâng saùt sanh... cho ñeán chaùnh kieán. Ñoù goïi laø ngöôøi nam thieän. “Theá naøo laø ngöôøi nam thieän hôn ngöôøi nam thieän? Töï mình khoâng saùt sanh vaø daïy ngöôøi khoâng saùt sanh,... cho ñeán töï thöïc haønh chaùnh kieán, laïi ñem chaùnh kieán daïy ngöôøi khaùc thöïc haønh. Ñoù goïi laø ngöôøi nam thieän.” Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh. M KINH 1056. MÖÔØI PHAÙP (2)93 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Neáu ngöôøi naøo thaønh töïu möôøi phaùp, nhö maâu saét ñaâm xuoáng nöôùc; ngöôøi kia khi thaân hoaïi maïng chung seõ haï nhaäp vaøo ñòa nguïc, ñöôøng aùc. Nhöõng gì laø möôøi? Ñoù laø saùt sanh... cho ñeán taø kieán. Neáu ngöôøi naøo thaønh töïu möôøi phaùp, nhö maâu saét chóa leân hö khoâng; khi thaân hoaïi maïng chung ñöôïc sanh leân trôøi. Nhöõng gì laø möôøi? Ñoù laø khoâng saùt sanh... cho ñeán chaùnh kieán. Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh. M 93. Paøli, A. 10. 210. Dasa-dhammaø.

KINH 1057. HAI MÖÔI PHAÙP94 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Neáu ngöôøi naøo thaønh töïu hai möôi phaùp, nhö maâu saét ñaâm xuoáng nöôùc, khi thaân hoaïi maïng chung seõ sanh vaøo ñòa nguïc, ñöôøng aùc. Nhöõng gì laø hai möôi? Töï tay saùt sanh, baûo ngöôøi saùt sanh,... cho ñeán töï mình haønh taø kieán, laïi duøng taø kieán daïy ngöôøi haønh. Ñoù goïi laø thaønh töïu hai möôi phaùp, nhö maâu saét ñaâm xuoáng nöôùc, khi thaân hoaïi maïng chung seõ haï sanh vaøo ñòa nguïc, ñöôøng aùc. “Neáu ngöôøi naøo thaønh töïu hai möôi phaùp, gioáng nhö maâu saét chóa leân hö khoâng, khi thaân hoaïi maïng chung seõ ñöôïc sanh leân treân trôøi. Nhöõng gì laø hai möôi? Töï mình khoâng saùt sanh, daïy ngöôøi khoâng saùt sanh,... cho ñeán töï mình haønh chaùnh kieán, laïi ñem chaùnh kieán daïy ngöôøi khaùc haønh. Ñoù goïi laø thaønh töïu hai möôi phaùp, nhö maâu saét chóa leân hö khoâng, khi thaân hoaïi maïng chung seõ ñöôïc sanh leân treân trôøi.” Phaät noùi kinh nay xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät daïy, hoan hyû

phuïng haønh. M KINH 1058. BA MÖÔI PHAÙP95 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Coù ba möôi phaùp, neáu ngöôøi naøo thaønh töïu, nhö maâu saét ñaâm xuoáng nöôùc, khi thaân hoaïi maïng chung seõ haï sanh vaøo ñòa nguïc, ñöôøng aùc. Nhöõng gì laø ba möôi? Töï mình saùt sanh, daïy ngöôøi saùt sanh vaø khen ngôïi saùt sanh,... cho ñeán töï mình haønh taø kieán, laïi ñem taø kieán daïy ngöôøi khaùc haønh vaø thöôøng khen ngôïi ngöôøi haønh taø kieán. Ñoù goïi

94.

Paøli, A. 4. 211. Vìsati-dhammaø.

95.

Paøli, A. 4. 212. Tiösaø-dhammaø.

laø thaønh töïu ba möôi phaùp, nhö maâu saét ñaâm xuoáng nöôùc, khi thaân hoaïi maïng chung seõ haï sanh vaøo ñòa nguïc, ñöôøng aùc. “Coù ba möôi phaùp, neáu ngöôøi naøo thaønh töïu, gioáng nhö maâu saét chóa leân hö khoâng, khi thaân hoaïi maïng chung seõ ñöôïc sanh leân treân trôøi. Nhöõng gì laø ba möôi? Töï mình khoâng saùt sanh, daïy ngöôøi khoâng saùt sanh vaø thöôøng khen ngôïi coâng ñöùc khoâng saùt sanh,... cho ñeán töï mình haønh chaùnh kieán, laïi ñem chaùnh kieán daïy ngöôøi haønh vaø khen ngôïi coâng ñöùc chaùnh kieán. Ñoù goïi laø thaønh töïu ba möôi phaùp, nhö maâu saét chóa leân hö khoâng, khi thaân hoaïi maïng chung seõ ñöôïc sanh leân treân trôøi.” Caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh. M KINH 1059. BOÁN MÖÔI96 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Coù boán möôi phaùp, neáu thaønh töïu boán möôi phaùp naøy, nhö giaùo saét neùm xuoáng nöôùc, khi thaân hoaïi maïng chung seõ haï sanh vaøo ñòa nguïc, ñöôøng aùc. Nhöõng gì laø boán möôi? Töï mình saùt sanh, daïy ngöôøi saùt sanh, khen ngôïi saùt sanh, thaáy ngöôøi saùt sanh sanh loøng hoan hyû theo,... cho ñeán töï mình haønh taø kieán, daïy ngöôøi khaùc haønh, khen ngôïi taø kieán, thaáy haønh taø kieán sanh loøng hoan hyû theo. Ñoù goïi laø thaønh töïu boán möôi phaùp thì seõ nhö giaùo saét neùm xuoáng nöôùc, khi thaân hoaïi maïng chung seõ haï sanh vaøo ñòa nguïc, ñöôøng aùc. “Coù boán möôi phaùp, neáu thaønh töïu boán möôi phaùp, nhö giaùo saét chóa leân khoâng, khi thaân hoaïi maïng chung ñöôïc sanh leân treân trôøi. Nhöõng gì laø boán möôi? Töï mình khoâng saùt sanh, daïy ngöôøi khoâng saùt sanh, mieäng thöôøng khen ngôïi coâng ñöùc khoâng saùt sanh, thaáy ngöôøi khoâng saùt sanh, sanh loøng hoan hyû theo,... cho ñeán töï mình haønh chaùnh kieán, daïy ngöôøi khaùc haønh, thöôøng khen ngôïi coâng ñöùc chaùnh kieán, thaáy ngöôøi haønh chaùnh kieán sanh loøng hoan hyû theo. Ñoù goïi laø

96. Paøli, A. 10. 213. Cattaørìsa-dhammaø.

thaønh töïu boán möôi phaùp, nhö giaùo saét chóa leân khoâng, khi thaân hoaïi maïng chung seõ ñöôïc sanh leân treân trôøi.” Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo

nghe nhöõng gì Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh.

M KINH 1060. PHAÙP PHI PHAÙP KHOÅ97 Toâi nghe nhö vaày:

Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Coù phi phaùp, coù chaùnh phaùp. Haõy laéng nghe vaø suy nghó kyõ, Ta seõ vì caùc oâng giaûng noùi: “Theá naøo laø phi phaùp? Saùt sanh,... cho ñeán taø kieán. Ñoù goïi laø phi phaùp. “Theá naøo laø chaùnh phaùp? Khoâng saùt sanh,... cho ñeán chaùnh kieán. Ñoù goïi laø chaùnh phaùp.” Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh. M KINH 1061. PHI LUAÄT CHAÙNH LUAÄT98 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Coù phi luaät, coù chaùnh luaät. Haõy laéng nghe vaø suy nghó kyõ, Ta seõ vì caùc oâng giaûng noùi: “Theá naøo laø phi luaät? Saùt sanh,... cho ñeán taø kieán. Ñoù goïi laø phi luaät.

“Theá naøo laø chaùnh luaät? Khoâng saùt sanh,... cho ñeán chaùnh kieán. Ñoù goïi laø chaùnh luaät.” Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät daïy,

97.
Paøli, A. 10. 198. Sacchikaøtabba.
98.
Paøli, A. 10. Saødhu.
hoan hyû phuïng haønh.

Gioáng nhö Phi luaät vaø chaùnh luaät; cuõng theá Phi Thaùnh vaø Thaùnh, Baát thieän vaø thieän, Phi thaân caän vaø thaân caän, Chaúng laønh thay vaø laønh thay, Haéc phaùp vaø baïch phaùp, Phi nghóa vaø chaùnh nghóa, Phaùp keùm vaø phaùp hôn, Phaùp toäi vaø phaùp khoâng toäi, Phaùp boû vaø phaùp khoâng boû, taát caû ñeàu noùi nhö treân.99

99. Toùm taét coù chín kinh.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.